

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง
Lampang Provincial Health Office

รายงานการวิเคราะห์และแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

คำนำ

รายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงและแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ได้จัดทำขึ้นเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริต ตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน พัฒนาระบบการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เป็นปัญหาสำคัญและพบบ่อย รวมถึงความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนหรือประโยชน์ขัดกัน และจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต และจัดทำเป็นคู่มือป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบ เพื่อเผยแพร่แก่บุคลากรในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ให้ตระหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ร่วมสร้างวัฒนธรรมสุจริต สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตและบรรลุนิยามที่ว่า “สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปางใสสะอาด ร่วมต้านทุจริต”

กลุ่มกฎหมาย
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ ๑	บทนำ
	๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา ๑
	๑.๒ วัตถุประสงค์การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ๒
ส่วนที่ ๒	แนวทางการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ๕
ส่วนที่ ๓	การวิเคราะห์ความเสี่ยงและแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ๑๔
ส่วนที่ ๔	บทสรุป ๓๔
เอกสารอ้างอิง	
ภาคผนวก	แบบ Checklists ความเสี่ยงการทุจริตฯ ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต (ตารางที่ ๙) แบบเสนอขอปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ระหว่างปี (ทดแทนแผนเดิม)ฯ (ตารางที่ ๑๐)

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) เป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง และเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง มีการเอื้อเฟื้อเอื้อประโยชน์ จนเจือกันในวงญาติ หรือที่เรียกว่า ระบบอุปถัมภ์ ที่มีการให้ประโยชน์กันทั้งในอำนาจทางการเมือง ตำแหน่งหน้าที่ราชการ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคม มีอยู่หลากหลายรูปแบบ เช่น การติดสินบน การยกยอก การมีผลประโยชน์ทับซ้อน และพัฒนาการรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นตลอดเวลา ซึ่งสะท้อนถึงพื้นฐานทางจิตใจในตัวบุคคลที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม และศีลธรรมอันดี และแสดงออกถึงพฤติกรรมการกระทำทุจริต โดยไร้ความละอายต่อการกระทำของตน ไร้มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้การทุจริตและเป็นปัญหาเรื้อรังในสังคมไทยเนื่องจากสภาพพื้นฐานทางสังคมที่สั่งสมมาในอดีตจนเป็นพื้นฐานสภาพสังคมในปัจจุบัน เช่น ความสำคัญของพิธีกรรมมากกว่าเนื้อหา เช่น การจัดประชุมสำคัญต่างๆ ของหน่วยงานที่ผู้ดำเนินการมักให้ความสำคัญแก่รูปแบบการจัดมากกว่าเนื้อหาสาระการประชุม เช่น พิธีการ อาหารว่างและเครื่องดื่ม การจัดที่นั่ง เป็นต้น รวมถึงลักษณะของสังคมไทยที่ใช้ระบบอุปถัมภ์และระบบเครือญาติ การแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคล โดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซง การใช้ดุลยพินิจ ในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อการประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไป โดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงคุณค่าอื่นๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม อย่างไรก็ตามท่ามกลางผู้ที่ตั้งใจกระทำ ความผิด ยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหาหรือเรียนเรื่องทุจริตหรือถูกลงโทษทางอาญา ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประทุติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

การทุจริตคอร์รัปชัน มีนิยามที่สามารถทำความเข้าใจได้ ๒ บริบท คือ (๑) บริบทสากล ตามความหมายใน Black Law Dictionary หมายถึง การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำที่ชั่วช้าและฉ้อโกงโดยเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่สิทธิของผู้อื่น ขณะที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ให้ความหมายทุจริตคอร์รัปชันว่าหมายถึง การใช้อำนาจที่ได้รับ ความไว้วางใจในทางที่ผิด (Abuse of Entrusted Power) เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งครอบคลุมทั้งภาครัฐ และเอกชน และ (๒) ในบริบทของสังคมไทย โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หน้า ๕๔๓ ระบุว่า การทุจริต หมายถึง ความประพฤติชั่ว คดโกง ฉ้อโกง ขณะที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ระบุว่า คอร์รัปชัน มาจากภาษาลาตินคือ Corruptere ซึ่งมาจาก ๒ คำ คือ To Ruin-Com (Together) + Rumpere (To break) เมื่อรวมกันแล้วหมายถึง การทำลายหรือการละเมิด จริยธรรม หรือธรรมเนียมในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำน้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายระบุไว้ หรือแม้แต่ทำตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

แต่ใช้วิธีการผิดกฎหมาย นอกจากนี้ Cressey (๑๙๗๐) เสนอทฤษฎีสามเหลี่ยมของการทุจริตคอร์รัปชัน (Fraud Theory) โดยกล่าวว่า การทุจริตคอร์รัปชันจะเกิดได้สูงในภาวะที่มีปัจจัยเสี่ยง ๓ ด้าน ดังนี้

๑. แรงกดดันหรือแรงจูงใจ (Pressure or Incentive) กล่าวคือ แรงกดดันอันเกิดจากการปฏิบัติงาน การกำหนดเป้าหมายหรือบทลงโทษ

๒. การมีโอกาสนในการกระทำผิด (Opportunity) กล่าวคือ ในมุมแรกนั้นผู้ทุจริตมีโอกาสนในการทุจริตคอร์รัปชันอันอาจเกิดจากระบบการตรวจสอบการทุจริตภายในองค์กรที่ขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถตอบสนองได้ทันเวลา หรือระเบียบกฎหมายที่มีรอยร้าว เป็นผลให้ผู้ทุจริตฉวยโอกาสในการกระทำการทุจริตอย่างไม่เกรงกลัว และอีกมุมหนึ่งคือผู้ทุจริตมีโอกาสนที่เอื้อต่อการปกปิดการทุจริต อันอาจเกิดจากความสามารถในการลบล้างรอยการทุจริตคอร์รัปชัน

๓. การมีข้ออ้าง หรือการใช้เหตุผล (Rational) ที่ทำให้ผู้ทุจริตคอร์รัปชันรู้สึกดีขึ้น เช่น การอ้างถึงความจำเป็น การอ้างว่าเป็นธรรมเนียมหรือประเพณีที่ต้องกระทำ เห็นว่าใคร ๆ ก็ทำกัน หรืออ้างว่าเป็นการกระทำทั้งเจตนาและไม่เจตนาและมีรูปแบบที่หลากหลายไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้นแต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในรูปตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้ อาทิ การแต่งตั้งพรรคพวกเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรต่างๆ ทั้งในหน่วยงานราชการรัฐวิสาหกิจและบริษัทจำกัดหรือการที่บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจให้ญาติพี่น้องหรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียได้รับสัมปทานหรือผลประโยชน์จากทางราชการโดยมิชอบส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรมเนื่องจากยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลักผลเสียจึงเกิดขึ้นกับประเทศชาติการกระทำแบบนี้เป็นการกระทำที่ผิดทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ได้กำหนดนิยามและรูปแบบของการทุจริตไว้ ๗ ประเภท ได้แก่

๑. การทุจริตขนาดใหญ่ (Grand Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงเพื่อบิดเบือนนโยบายหรือการใช้อำนาจรัฐในทางมิชอบ เพื่อให้ผู้นำหรือผู้บริหารประเทศได้รับ ผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรของชาติ

๒. การทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับกลางและระดับล่างต่อประชาชนทั่วไป โดยการใช้อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในทางมิชอบ

๓. การติดสินบน (Bribery) เป็นการเสนอ การให้หรือสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ทั้งในรูปของเงิน สิ่งของ และสิ่งตอบแทนต่างๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันด

๔. การยักยอก (Embezzlement) คือ การที่พนักงานหรือเจ้าหน้าที่องค์กรของรัฐ นำเงินหรือสิ่งของที่ได้รับมอบหมายให้ใช้ในหน้าที่ราชการ มาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อกิจกรรม อื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง

๕. การอุปถัมภ์ (Patronage) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นพรรคเล่นพวก ด้วยการคัดเลือกบุคคลจากสายสัมพันธ์ทางการเมืองหรือเครือข่าย (Connection) เพื่อเข้ามาท างาน หรือเพื่อได้รับผลประโยชน์ โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความเหมาะสม

๖. การเลือกที่รักมักที่ชัง (Nepotism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นพรรคเล่นพวก โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้อำนาจที่มีในการให้ผลประโยชน์หรือให้หน้าที่การงานแก่เพื่อน ครอบครัว หรือบุคคลใกล้ชิด โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความเหมาะสม

๗. ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) คือ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม อันเกิดจากที่บุคคลต้องมีหน้าที่หรือสถานะมากกว่า ๑ สถานะ

สถานการณ์การทุจริตในกระทรวงสาธารณสุข

ข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่รัฐกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สถานการณ์การทุจริตในกระทรวงสาธารณสุข ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานกลางในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ต้องดำเนินการ

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่มีมติรับทราบมาตรการป้องกันและปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้เสนอ เพื่อให้การผลักดันนโยบายเรื่อง การป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการปฏิรูปในเรื่องการบริหารราชการแผ่นดิน และมาตรการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ วรรคสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกอบกับมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงาน ของรัฐถือปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการ อย่างเคร่งครัด และให้ใช้กับกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความผิดเพราะปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ จนเกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ดังนี้

มาตรการที่ ๑ ในกรณีที่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ส่วนราชการต้นสังกัดดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นให้แล้วเสร็จ ภายใน ๗ วัน แล้วรายงานผลการพิจารณาต่อหัวหน้าส่วนราชการและรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อรับทราบทันที และให้พิจารณา ดำเนินการทางวินัยหรือทางอาญาโดยเร็วซึ่งจะต้อง ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน ในระหว่างนี้ ให้รายงานความ คืบหน้าในการดำเนินการต่อหัวหน้าส่วนราชการหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อทราบเป็นระยะ ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ ๒ ในกรณีที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่า มีหลักฐานควรเชื่อได้ว่าสามารถ สรุปลความผิดได้ชัดเจนถึงขั้นชี้มูลความผิด ให้ส่วนราชการต้นสังกัดดำเนินการทางวินัย ต่อข้าราชการ และ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาดโดยเร็ว และให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการ และรัฐมนตรีเจ้าสังกัด เพื่อทราบความคืบหน้าและเร่งรัดการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ อาจพิจารณาให้ข้าราชการหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นออกจากราชการไว้ก่อนหรือออกจากตำแหน่งก็ได้ ตามความจำเป็นและเหมาะสมและ ในกรณีที่พบว่ามีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาด้วย ให้ส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ รับผิดชอบเพื่อพิจารณาดำเนินคดีโดยทันที

มาตรการที่ ๓ การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล หรือคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ทำให้ การปฏิบัติราชการเกิดความล่าช้าหรือไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ หรือทำให้เกิด ความเดือดร้อนแก่ประชาชน ให้ถือเป็นกรณีที่ต้อง พิจารณาให้มีการย้ายหรือโอนไปแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งอื่น

มาตรการที่ ๔ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดให้มีมาตรการคุ้มครองพยาน หรือ ผู้ให้ข้อมูล หรือเบาะแสในการตรวจสอบอย่างเหมาะสม เพื่อให้การได้รับข้อมูลและหลักฐานในการดำเนินการ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการที่ ๕ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่ เกี่ยวข้อง ยึดถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้โดยเคร่งครัดตั้งแต่นี้เป็นต้นไป

สถานการณ์การร้องเรียนของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ พบว่า มีการร้องเรียนทั้งหมด จำนวน ๖๐ เรื่อง จำแนกได้เป็นประเภท ดังนี้

ประเภทเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์	จำนวน	ร้อยละ
ผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษา (ม.๔๑)	๗	๑๑.๖๗
ผู้ให้บริการได้รับความเสียหายจากการบริการ (ม.๔๔)	๑๓	๒๑.๖๗
พฤติกรรมกรรมการให้บริการ	๑๓	๒๑.๖๗
การทุจริต	-	-
การจัดซื้อจัดจ้าง/ค่าตอบแทน	-	-
อื่นๆ (ตาม พรบ.ต่าง ๆ)	๒๗	๔๕
รวม	๖๐	๑๐๐

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต

การวิเคราะห์และจัดทำมาตรการป้องกันการทุจริต เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะจะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

แผนภาพที่ ๑๐ ภาพอนาคตของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

บทที่ ๒

แนวคิดการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารจัดการปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาส ที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตหรือแสวงหาประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม มากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยเทคนิค SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งประกอบไปด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (Strength Weakness Opportunity and Threat Analysis : SWOT Analysis) เพื่อพิจารณาวิเคราะห์ถึงตัวแปรที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการด้านการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ใช้กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมามีการออกแนวทางด้าน การควบคุมภายในเพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการท ารายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report – Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้านการก ากับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่ ก าหนดให้มีการควบคุมภายในแต่เพิ่มเติมในส่วนอื่นๆ ให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวัง และตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ ซึ่งมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- หลักการที่ ๑ – องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ ๒ – คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
- หลักการที่ ๓ – คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ ๔ – องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
- หลักการที่ ๕ – องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- หลักการที่ ๖ – กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ ๗ – ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- หลักการที่ ๘ – พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ – ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน
องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ – ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ – พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ – ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ – องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ – มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ – มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการ

ควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ – ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ – ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา และ

เหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ สำหรับคู่มือฉบับนี้ จะเน้นตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ องค์ประกอบที่ ๒ หลักการที่ ๘ ในเรื่องการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นหลัก

๒.๑ ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

สามารถจำแนกความเสี่ยงออกเป็น ๔ ลักษณะ ดังนี้

๑. **ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S)** หมายถึง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ภาวะการแข่งขัน ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

๒. **ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk : O)** เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากกระบวนการภายในขององค์กร/กระบวนการเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ

๓. **ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk : F)** เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและการเงิน เช่น การบริหารการเงินที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพ และไม่ทันต่อสถานการณ์ หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เช่น การประมาณการงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นต้น เนื่องจากการขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุม และการจัดทำรายงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงบประมาณ และการเงินดังกล่าว

๔. **ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk : C)** เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัย หรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตในคู่มือนี้ นำเอาความเสี่ยงในด้านต่างๆ มาดำเนินการวิเคราะห์ตามกรอบมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) และตามบริบทความเสี่ยงการปฏิบัติงานตามมาตรการเชิงรุกของสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ๔ มาตรการ ซึ่งจะช่วยให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปางทราบถึงความเสี่ยงต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ สามารถกำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นปัญหาสำคัญ และพบ่อย นอกจากนี้ ยังบรรจุเป้าหมายตามนโยบายสำคัญเร่งด่วนหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ (Agenda Based) อีกด้วย โดยคู่มือฉบับนี้จะกำหนดกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๒.๒ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นตอนการระบุความเสี่ยง
๒. ขั้นตอนการวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓. ขั้นตอนเมทริกส์ระดับความเสี่ยง
๔. ขั้นตอนการประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕. ขั้นตอนแผนบริหารความเสี่ยง
๖. ขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวัง
๗. ขั้นตอนจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
๘. ขั้นตอนการจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
๙. ขั้นตอนการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นเตรียมการก่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ก่อนทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ต้องทำการคัดเลือกงานหรือกระบวนการจากภารกิจในแต่ละประเภทที่จะทำการประเมิน ซึ่งคู่มือนี้ได้จำแนกขอบเขตของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตไว้ ๓ ด้าน ดังนี้ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ เมื่อคัดเลือกได้แล้ว ให้ทำการคัดเลือกกระบวนการของประเภทด้านนั้นๆ และจัดเตรียมข้อมูลขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือแนวทางในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และมาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบันของกระบวนการหรืองานนั้นๆ จากนั้นจึงลงมือทำการตามขั้นตอนประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบบเตรียมข้อมูลที่ต้องทำการรวบรวมก่อนลงมือทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/งาน.....

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน กระบวนการ การปฏิบัติงานของที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยงโดยอธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ ความเสี่ยงเฉพาะขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต และในการประเมินต้อง คำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการ ปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่ อาจไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้อง คำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการ ทุจริตนั้นอยู่แล้ว ซึ่งเป็นทั้ง Known Factor หรือ Unknown Factor “การระบุความเสี่ยงการทุจริตไม่ถูกต้อง มาตรการควบคุมหรือมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต จึงไม่สามารถลดความเสี่ยงการทุจริต ได้

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริต ของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสี เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยง ในช่องสี ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

● สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

● สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

● สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

● สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง

นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริตจากตารางที่ ๑ นำมาแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟจราจร สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็นสีส้มและสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน ค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรม หรือขั้นตอนนั้น เป็น MUST หมายถึงมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกัน ไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึงมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครัฐเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือกระทบด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ ตารางการประเมินค่าความเสี่ยงรวม

SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix))

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบพฤติกรรม?ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	

ตารางที่ ๓ นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงในช่องสีส้มและสีแดง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

**แนวทางในการพิจารณา
ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวังและระดับความรุนแรงของผลกระทบ**

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
ผู้มีส่วนได้เสีย Stake Holders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคเครือข่าย		X	X
ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial		X	X
ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User		X	X
ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process	X	X	
กระทบด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth	X	X	

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงาน ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้หน่วยงานต้องมีข้อมูลว่าในปัจจุบันหน่วยงานมีมาตรการป้องกัน หรือความคุม ความเสี่ยงอะไรบ้างในการเตรียมการก่อนลงมือประเมิน จึงจะท าให้การประเมินคุณภาพการจัดการควบคุม ความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการ ทุจริตในปัจจุบัน		
		ดี	พอใช้	อ่อน

ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตใน ปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการ ทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

แนวทางการประเมินค่าคะแนนระดับความเสี่ยง

เทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงการ ทุจริต	ประสิทธิภาพการ ควบคุมความ เสี่ยงการทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๑) →
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕) →	ค่อนข้างสูง (๖) →
	อ่อน	ปานกลาง (๓) →	ค่อนข้างสูง (๘) →	สูง (๙) →

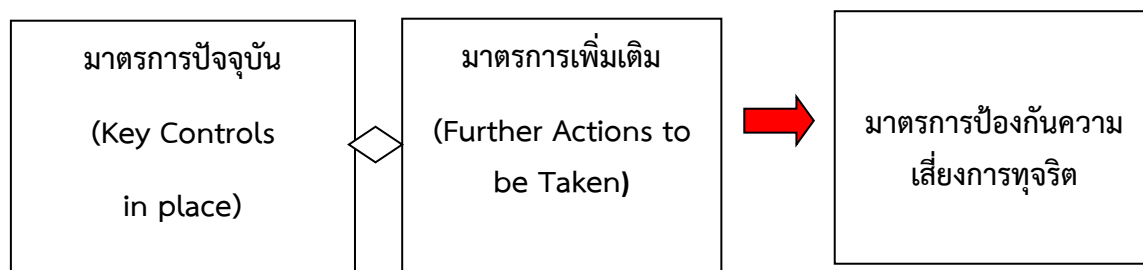
การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิภาพ การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินระดับความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินคุณภาพการจัดการหรือการควบคุมความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลางเลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต หรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงานหรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมิน ความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต นำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้ โดยมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง.....

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรม ตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยัน ผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง

ตารางที่ ๖ ตารางการจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันความเสี่ยง การทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต รูปแบบพฤติกรรมความ เสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง

สถานะสีเขียว : ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

สถานะสีเหลือง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันที่ที่ ตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับ

สถานะสีแดง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม เพิ่มขึ้นแผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลง

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

นำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๖ ออกตามสถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ ๗ สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมีการกิจกรรมหรือ มาตรการอะไรเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงออกเป็น ดังนี้

๗.๑ เกินกว่าการยอมรับ (สถานะสีแดง Red) ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

๗.๒ เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ (สถานะสีเหลือง Yellow) ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

๗.๓ ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง (สถานะสีเขียว Green)

ตารางที่ ๗ ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะ เขียว	สถานะ สีเหลือง	สถานะ สีแดง	มาตรการป้องกันความเสี่ยง การทุจริต (เพิ่มเติม)

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

เป็นการจัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวม ว่ามีผลจากการบริหารความเสี่ยง การทุจริต ตามขั้นตอนที่ ๗ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด (สี) สถานะความเสี่ยง สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง สีแดง หมายถึง ความเสี่ยง ระดับสูงมากเพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล

ตารางที่ ๘ ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปผลสถานะความเสี่ยงการทุจริต (เขียว เหลือง แดง)		
	เขียว	สีเหลือง	สีแดง

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

เป็นการจัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต หรือสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ตารางที่ ๘ ต่อผู้บริหารของหน่วยงาน ซึ่งห้วงระยะเวลาของการรายงานผลขึ้นอยู่กับหน่วยงาน เช่น รายงานทุกเดือน ทุกไตรมาส ซึ่งแบบในการรายงาน ตามตารางที่ ๙ และ ตารางที่ ๑๐ สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของหน่วยงาน

ตารางที่ ๙ แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

แบบรายงานสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ณ วันที่	
หน่วยงานที่ประเมิน.....	
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง	
โอกาส/ความเสี่ยง	
สถานะของการดำเนินการจัดการความเสี่ยง	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ เผื่อระวังและติดตามต่อเนื่อง ☐ เริ่มดำเนินการไปบ้าง แต่ยังไม่ครบถ้วน ☐ ต้องการปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงใหม่ให้เหมาะสม เหตุผลอื่น (โปรดระบุ)
ผลการดำเนินงาน	

ตารางที่ ๑๐ ตารางการเสนอขอปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ระหว่างปี (ทดแทนแผนเดิม)

หน่วยงานที่เสนอขอ		
วันที่เสนอขอ		
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงเดิม		
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงใหม่		
ผู้รับผิดชอบหลัก		
ผู้รับผิดชอบรองที่เกี่ยวข้อง		
เหตุผลในการเปลี่ยนแปลง	๑. ๒. ๓.	
ประเด็นความเสี่ยงหลัก	เดิม	ใหม่

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการปรับปรุงพฤติกรรม “คน” และการปรับ “ระบบ” โดยการสร้างนวัตกรรมการต่อต้านการทุจริต เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนากระบวนการและรูปแบบของการป้องกันการทุจริตให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต เพื่อให้สามารถระงับยับยั้งการทุจริตได้อย่างเท่าทัน ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ มุ่งเน้นการพัฒนากลไกและกระบวนการป้องกันการทุจริตให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในทุกหน่วยของสังคม โดยการพัฒนาเครื่องมือ รวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นการค้นหาจุดเสี่ยงของขั้นตอนหรือกระบวนการตามที่ได้กล่าวมาแล้ว และนำมากำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งตามกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๓ ด้าน กำหนดกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ดังนี้

ด้านที่ ๑ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพด้านสาธารณสุขและผลิตภัณฑ์สมุนไพรควบคุม

ด้านที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

สำหรับแนวทางการจัดทำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตได้อย่างเหมาะสม มีข้อพิจารณา จำแนกเป็น ๓ ประการ ดังนี้

๑. พิจารณากระบวนการที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริต ได้แก่

๑.๑) กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงินและมีช่องทางที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง และพวกพ้อง

๑.๒) กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสม คือ มีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกัน การสร้างอุปสรรค

๑.๓) กระบวนการที่มีช่องทางเรียกร้องหรือรับผลประโยชน์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลทางลบต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

๒. พิจารณากระบวนการที่เข้าข่ายเปิดช่องหรือมีโอกาสรุนแรงต่อการทุจริต ได้แก่

๒.๑) การรับ-จ่ายเงิน

๒.๒) การบันทึกบัญชีรับ-จ่าย/การจัดทำบัญชีทางการเงิน

๒.๓) การจัดซื้อจัดจ้าง

๒.๔) การจัดหาพัสดุ

๒.๕) การกำหนดคุณลักษณะวัสดุ ครุภัณฑ์ การกำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเข้าประมูลหรือขายสินค้า

๒.๖) การตรวจรับพัสดุ ครุภัณฑ์

๒.๗) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนและระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง

- ๒.๗) การจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุมและสัมมนา
- ๒.๘) การเบิกค่าตอบแทน
- ๒.๙) การใช้รถราชการ
- ๒.๑๐) การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์
- ๒.๑๑) การให้และการรับของขวัญฯ สินน้ำใจเพื่อหวังความก้าวหน้า
- ๒.๑๒) การคัดเลือกบุคคลเพื่อย้าย/โอน/เลื่อน
- ๒.๑๓) การอนุมัติ อนุญาต ตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพด้านสาธารณสุข
- ๓. พิจารณาจากความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากไม่มีการป้องกันที่เหมาะสม ได้แก่
 - ๓.๑) สูญเสียงบประมาณ
 - ๓.๒) เปิดช่องทางให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจหน้าที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสกระทำผิด

ในทางมิชอบ

๓.๓) เสียชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน

เมื่อพิจารณาโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้ว ให้นำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบของความเสี่ยงต่อกิจกรรม หรือภารกิจของหน่วยงาน ว่าก่อให้เกิดระดับของความเสียหายในระดับใด ในตารางความเสี่ยง ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่ามีความเสี่ยงใดเป็นความเสี่ยงสูงสุดที่จะต้องบริหารจัดการก่อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตในรายงานฉบับนี้ เป็นการประชุมร่วมกันของเจ้าหน้าที่แต่ละกลุ่มงานในสังกัด ตามกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยง ๓ ด้าน โดยใช้กลไกการวิเคราะห์ความเสี่ยง ๙ ขั้นตอนที่จะกล่าวต่อไปนี้

๓.๑ กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

๑) ขั้นตอนการเตรียมข้อมูลก่อนลงมือประเมินความเสี่ยง

กลุ่มงาน พิจารณาคัดเลือกงานหรือกระบวนการภาคกิจในแต่ละประเภทที่ทำการประเมิน ตามกรอบการประเมิน ๓ ด้านที่กำหนดไว้แล้วรวบรวมข้อมูลลงในแบบเตรียมข้อมูล ดังนี้

แบบเตรียมข้อมูลที่ต้องทำการรวบรวมก่อนลงมือทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบัน
กระบวนการให้บริการผู้ป่วยทันตกรรม		
๑.๑	การรับชำระเงินสด ณ จุดรับบริการทันตกรรม -เจ้าหน้าที่รับชำระค่าบริการทันตกรรมเป็นเงินสด แต่ไม่ลงในใบเสร็จ แล้วนำไปใช้ส่วนตัว	๑. ให้คนไข้ชำระโดยสแกนผ่านเครื่อง EDC ๒. ตรวจสอบจำนวนเงินและสรุปจำนวนเงินรายรับ เทียบกับสำเนาใบเสร็จรับเงิน และข้อมูลค่าบริการตามหัตถการในโปรแกรม HosXp ของแพทย์ ให้ตรงกัน ก่อนนำส่งให้การเงินทุกครั้ง
๑.๒	การรับบริการทันตกรรมในคลินิก -ญาติของเจ้าหน้าที่มารับบริการ แต่ไม่ชำระเงิน	๓. นำรายงานนำส่งรายวันฉบับจริงพร้อมสำเนา ส่งให้กลุ่มงานการเงิน โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการนำส่งเอกสาร ลงลายมือชื่อกำกับทุกครั้ง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบัน
กระบวนการขออนุญาตวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุม (กัญชา)		
๑	๑.การยื่นคำขออนุญาต ๒.การตรวจสอบเอกสาร และรับคำขอ ๓. การเสนอผู้อนุญาตพิจารณาอนุญาต ๔.การแจ้งผลการพิจารณาอนุญาต	๑. มีการจัดทำ SOP ที่ละเอียดและชัดเจน ๒. มีผังแสดงขั้นตอน ระยะเวลา เอกสารหลักฐาน การยื่นขออนุญาตฯ ไว้อย่างชัดเจน ณ จุดรับบริการ
กระบวนการยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ แห่ง พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพฯ		
๑	๑.๑ การรับคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือตามมาตรา ๔๑ ๑.๒ การพิจารณาคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น ๑.๓ การเบิกค่าใช้จ่ายจัดประชุมอนุกรรมการฯ	-จัดทำกระบวนการ (flow chart) ระบุขั้นตอนการดำเนินงาน และเอกสารที่จำเป็น ต่อการดำเนินการรับคำร้อง (SOP) -สอบทานประวัติการรักษาที่เกิดความเสียหายจากหน่วยบริการที่ถูกยื่นคำร้อง -จัดทำระบบคิวให้กับผู้ยื่นคำร้อง/ทะเบียนรับเรื่องร้องเรียน -การแต่งตั้งอนุกรรมการฯมีการประกาศรับสมัครเพื่อประกาศให้รับทราบอย่างทั่วถึงให้เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือก -จัดประชุมอนุกรรมการฯตามลำดับคิวโดยไม่ให้เกิน ๑๐ เคส/เดือน -อนุกรรมการฯพิจารณาคำร้องเป็นไปตามข้อบังคับที่ระบุของ สปสช.(ยี่ตอก) /ประชุมทบทวนหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง -เบิกค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมตามสิทธิของอนุกรรมการ ได้แก่ ค่าเบี้ยประชุม, ค่าเดินทาง,ค่าอาหารว่าง ส่งเอกสารการเบิกเงินตรงยอด (สอบทานเอกสารนำส่ง) -ทำทะเบียนรับ-จ่าย และตรวจสอบเอกสารโดยการเงิน/บัญชี และรายงานให้ผู้บริหารรับทราบ
กระบวนการสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพปฐมภูมิ		
๑	การตรวจสอบโครงการของพื้นที่	๑. มีการตรวจงานหลายขั้นตอน ๑.๑ เจ้าของงานตรวจโครงการ ๑.๒ มี Buddy ตรวจซ้ำ ๑.๓ ส่งโครงการให้งานยุทธศาสตร์ตรวจทานซ้ำ
๒	การตรวจสอบการดำเนินงานโครงการของกลุ่มงาน	๒.มีการตรวจงานหลายขั้นตอน ๒.๑ เจ้าของงานเขียน/ตรวจโครงการ ๒.๒ หัวหน้ากลุ่มงานตรวจซ้ำ ๒.๓ ส่งโครงการให้งานยุทธศาสตร์ตรวจทาน
๓	การควบคุมวัสดุภัณฑ์ที่ใช้ในหน่วยงาน	๓.มีการตรวจ/ส่งงานหลายขั้นตอน ๓.๑ เจ้าของงานเบิกวัสดุ ๓.๒ หัวหน้างานทานการเบิกซ้ำ ๓.๓ ทำบัญชีการเบิกจ่าย

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบัน
กระบวนการ/งาน การพิจารณาอนุญาต ด้านอาหาร ยา เครื่องสำอาง สถานพยาบาล และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ		
๑	๑. รับคำขอจากผู้ประกอบการ ๒. ตรวจสอบเอกสาร ๓. เสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต	๑. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ๒. แสดงแผนผังขั้นตอน ระยะเวลา หลักฐานที่ผู้ประกอบการต้องเตรียมไว้ชัดเจน ณ จุดรับบริการ ๓. ไม่รับคำขอหากเอกสารไม่ครบถ้วน ๔. ไม่เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ ๕. ตรวจสอบโดยใช้มาตรฐานเดียวกันทุกผู้ประกอบการ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๖. ดำเนินการตามลำดับคิกก่อนหลัง ๗. ไม่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้อง
กระบวนการจัดหาพัสดุ		
๑.	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางของครุภัณฑ์ ไม่ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ต่อผู้เสนอราคา	มาตรการการจัดหาพัสดุ ๑.จัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้างประจำปี ๒.ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงระเบียบที่เกี่ยวข้อง วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ๓.แนวทางการจัดซื้อจัดจ้าง ๓.๑ จัดทำแผนปฏิบัติงานตาม พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ เมื่อได้รับความเห็นชอบวงเงินงบประมาณที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างให้ดำเนินการบันทึกแผนการจัดซื้อจัดจ้างในระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ๓.๒ กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์และราคากลาง และขออนุมัติใช้ราคากลาง กรณีราคาที่ได้มาจากการ คำนวณตามหลักเกณฑ์ที่ คณะกรรมการราคากลางกำหนด จะดำเนินการสืบราคาจากผู้ขาย ๓ ราย ๓.๓ จัดทำเอกสารจัดซื้อตามวงเงินที่ได้รับจัดสรร ดังนี้ - วิธีการซื้อหรือจ้าง ทำได้ ๓ วิธี ดังนี้ ๑) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป ๒) วิธีคัดเลือก ๓) วิธีเฉพาะเจาะจง -วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป ๑) วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ๒) วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ๓) วิธีสอบราคา ๔.เมื่อผู้ขายส่งมอบครุภัณฑ์ คณะกรรมการตรวจรับ เรียบร้อยแล้วให้หน่วยงานรับเข้าคลังวัสดุ ก่อนทำการ เบิกจ่ายให้หน่วยงานย่อยต่อไป
๒.	-นำวัสดุสำนักงานไม่ใช่ส่วนตัว -วัสดุหมดอายุการใช้งาน -พัสดุสูญหาย	

ขั้นตอนที่ ๒ การระบุความเสี่ยง

เมื่อทำการคัดเลือกกระบวนการงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตแล้ว นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการ ให้ทำการระบุความเสี่ยงโดยอธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต
กระบวนการให้บริการผู้ป่วยทันตกรรม		
๑	การรับชำระเงินสด ณ จุดรับบริการทันตกรรม	เจ้าหน้าที่รับชำระค่าบริการทันตกรรมเป็นเงินสด แต่ไม่ลงในใบเสร็จ แล้วนำไปใช้ส่วนตัว
๒	การรับบริการทันตกรรมในคลินิก	ญาติของเจ้าหน้าที่มารับบริการ แต่ไม่ชำระเงิน
กระบวนการขออนุญาตวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุม (กัญชา)		
๑	ขั้นตอนการตรวจสอบเอกสารและรับคำขอ	มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการเพื่ออำนวยความสะดวกเรื่องเอกสารในการรับคำขอ
๒	ขั้นตอนการเสนอผู้อนุญาตพิจารณาอนุญาต	มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการเพื่อการลัดคิวหรือการเสนอผู้อนุญาตให้เร็วขึ้น
กระบวนการยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ แห่ง พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพฯ		
๑	การรับคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือตามมาตรา ๔๑	ขั้นตอนกระบวนการยังไม่เป็นไปตามที่กำหนด(ยังขาดเอกสารการรับเงินสปสช.๑๐ ของผู้ยื่นคำร้อง)
๒	การพิจารณาคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น	การพิจารณาคำร้องอาจไม่เป็นไปตามข้อบังคับที่ระบุของสปสช. (การใช้ดุลยพินิจของอนุกรรมการ)
๓	การเบิกค่าใช้จ่ายจัดประชุมอนุกรรมการฯ	เอกสารการเบิกจ่ายมีความคลาดเคลื่อนลงบันทึกรวมจำนวนเงินผิดพลาด
กระบวนการสาธารณสุขมูลฐานและระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ		
๑	การตรวจสอบโครงการของพื้นที่	อาจมีการเขียนค่าใช้จ่ายซ้ำซ้อน หรือราคามากกว่าค่าวัสดุอุปกรณ์ ของโครงการ
๒	การตรวจสอบการดำเนินงานโครงการของกลุ่มงาน	อาจมีการเขียนค่าใช้จ่ายซ้ำซ้อน หรือราคามากกว่าค่าวัสดุอุปกรณ์ ของโครงการ
๓	การควบคุมวัสดุภัณฑ์ที่ใช้ในหน่วยงาน	อาจเบิกวัสดุใช้เกินความจำเป็น หรือนำไปใช้ส่วนตัว
กระบวนการ/งาน การพิจารณาอนุญาต ด้านอาหาร ยา เครื่องสำอาง สถานพยาบาล และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ		
๑	รับคำขอจากผู้ประกอบการ	๑. เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติงาน ๒. ผู้ประกอบการไม่เข้าใจขั้นตอน ระยะเวลาและเตรียมเอกสารไม่ครบถ้วน ๓. ไม่ได้ดำเนินการตามลำดับคิวก่อนหลัง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต
๒	ตรวจสอบเอกสาร	๑. เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติงาน ๒. มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ ๓. ไม่ได้ใช้มาตรฐานเดียวกันในการตรวจสอบ ๔. ไม่ได้ดำเนินการตามลำดับคิวก่อนหลัง ๕. มีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้อง
๓	เสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต	๑. เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติงาน ๒. มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ ๓. ไม่ได้ดำเนินการตามลำดับคิวก่อนหลัง ๔. มีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้อง
กระบวนการ/งาน การจัดหาและการบริหารคลังพัสดุ		
๑.	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางของครุภัณฑ์ ไม่ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ต่อผู้เสนอราคา	๑. จัดซื้อจัดจ้างไม่แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์และราคากลาง ดำเนินการไม่เป็นตามระเบียบขั้นตอนของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๒. กำหนดคุณลักษณะเฉพาะ หรือสเปกไม่เป็นกลาง หรือมีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์และราคากลาง แต่อาจจะกำหนดให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่งทุกรายการของครุภัณฑ์ที่จะดำเนินการจัดซื้อ
๒.	-นำวัสดุสำนักงานไม่ใช้ส่วนตัว -วัสดุหมดอายุการใช้งาน -พัสดุสูญหาย	การเบิกจ่ายจากคลังวัสดุใหญ่ไปกลุ่มงานหากไม่ได้ดำเนินการ-จัดทำสต็อกการ์ด ไม่รายงานคลังย่อย ความเสี่ยงที่ของที่เบิกสูญหาย และไม่รื้อยอดคงคลังเหลือจำนวนเท่าไร วัสดุในคลังย่อยสูงเกินความจำเป็นของหมดอายุ

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตออกตามสี ลงในตารางที่ ๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒ ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
กระบวนการให้บริการทันตกรรม					
๑	การรับชำระเงินสด ณ จุดรับบริการทันตกรรม - เจ้าหน้าที่รับชำระค่าบริการทันตกรรมเป็นเงินสด แต่ไม่ลงใน ใบเสร็จ แล้วนำไปใช้ส่วนตัว	✓			
๒	การรับบริการทันตกรรมในคลินิก -ญาติของเจ้าหน้าที่มารับบริการ แต่ไม่ชำระเงิน	✓			
กระบวนการขออนุญาตวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุม (กัญชา)					
๑	ขั้นตอนการตรวจสอบเอกสาร และรับคำขอ	✓			
๒	ขั้นตอนการเสนอผู้อนุญาตพิจารณาอนุญาต	✓			
กระบวนการยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ แห่ง พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพฯ					
๑	ขั้นตอนการรับคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือตามมาตรา ๔๑ ยังไม่ เป็นไปตามที่กำหนด		✓		
๒	การพิจารณาคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นไม่เป็นไปตาม ข้อบังคับ		✓		
๓	การเบิกค่าใช้จ่ายจัดประชุมอนุกรรมการที่มีความคลาดเคลื่อน	✓			
กระบวนการสาธารณสุขมูลฐานและระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ					
๑	การตรวจสอบโครงการของพื้นที่	✓			
๒	การตรวจสอบการดำเนินงานโครงการของกลุ่มงาน	✓			
๓	การควบคุมวัสดุภัณฑ์ที่ใช้ในหน่วยงาน	✓			
กระบวนการ/งาน การพิจารณาอนุญาต ด้านอาหาร ยา เครื่องสำอาง สถานพยาบาล และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ					
๑	รับคำขอจากผู้ประกอบการ	✓			
๒	ตรวจสอบเอกสาร	✓			
๓	เสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต	✓			
กระบวนการ/งาน จัดหาพัสดุและการบริหารคลังพัสดุ					
๑.	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางของครุภัณฑ์ ไม่ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ต่อผู้เสนอราคา			✓	
๒.	-นำวัสดุสำนักงานมาใช้ส่วนตัว -วัสดุหมดอายุการใช้งาน -พัสดุสูญหาย			✓	

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

นำรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมากที่เป็นสีส้มและสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ ดังนี้

ตารางที่ ๓ ตารางการประเมินค่าความเสี่ยงรวม

SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบพฤติการณ์?ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวมจำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
กระบวนการงานให้บริการทันตกรรม								
๑	การรับชำระเงินสด ณ จุดรับบริการทันตกรรม-เจ้าหน้าที่รับชำระค่าบริการทันตกรรมเป็นเงินสด แต่ไม่ลงใบเสร็จ แล้วนำไปใช้ส่วนตัว		๑			๓		๓
๒	การรับบริการทันตกรรมในคลินิก-ญาติของเจ้าหน้าที่มารับบริการแต่ไม่ชำระเงิน		๒			๓		๖
กระบวนการขออนุญาตวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุม (กัญชา)								
๑	ขั้นตอนการตรวจสอบเอกสาร และรับคำขอ		๒			๒		๔
๒	ขั้นตอนการเสนอผู้อนุญาตพิจารณาอนุญาต		๒			๒		๔
กระบวนการงานยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ แห่ง พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพฯ								
๑	ขั้นตอนการรับคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือตามมาตรา ๔๑ ยังไม่เป็นไปตามที่กำหนด		๒			๒		๔
๒	การพิจารณาคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นไม่เป็นไปตามข้อบังคับ		๒			๒		๔
๓	การเบิกค่าใช้จ่ายจัดประชุมอนุกรรมการมีความคลาดเคลื่อน		๒			๒		๔
กระบวนการสาธารณสุขมูลฐานและระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ								
๑	การตรวจสอบโครงการของพื้นที่		๑			๑		๑
๒	การตรวจสอบการดำเนินงานโครงการของกลุ่มงาน		๑			๑		๑
๓	การควบคุมวัสดุภัณฑ์ที่ใช้ในหน่วยงาน		๑			๑		๑
กระบวนการ/งาน การพิจารณาอนุญาต ด้านอาหาร ยา เครื่องสำอาง สถานพยาบาล และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ								
๑	รับคำขอจากผู้ประกอบการ		๒			๒		๔
๒	ตรวจสอบเอกสาร		๒			๒		๔
๓	เสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต		๒			๒		๔

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบพฤติกรรม?ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
กระบวนการ/งาน จัดหาพัสดุและการบริหารพัสดุ								
๑.	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางของครุภัณฑ์ ไม่ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ต่อ ผู้เสนอราคา	๓			๒			๖
๒.	-นำวัสดุสำนักงานไม่ใช้ส่วนตัว -วัสดุหมดอายุการใช้งาน -พัสดุสูญหาย	๓			๒			๖

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนี้

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุมความ เสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน		
		ดี	พอใช้	อ่อน
กระบวนการงานการให้บริการทางทันตกรรม				
๑	การรับชำระเงินสด ณ จุดรับบริการทันตกรรม - เจ้าหน้าที่รับชำระค่าบริการทันตกรรมเป็นเงินสด แต่ไม่ลงใน ใบเสร็จ แล้วนำไปใช้ส่วนตัว	✓		
๒	การรับบริการทันตกรรมในคลินิก -ญาติของเจ้าหน้าที่มารับบริการ แต่ไม่ชำระเงิน	✓		
กระบวนการขออนุญาตวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุม (กัญชา)				
๑	ขั้นตอนการตรวจสอบเอกสาร และรับคำขอ	✓		
๒	ขั้นตอนการเสนอผู้อนุญาตพิจารณาอนุญาต	✓		
กระบวนการงานยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ แห่ง พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพฯ				
๑	ขั้นตอนการรับคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือตามมาตรา ๔๑ ยัง ไม่เป็นไปตามที่กำหนด		✓	
๒	การพิจารณาคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นไม่เป็นไป ตามข้อบังคับ		✓	
๓	การเบิกค่าใช้จ่ายจัดประชุมอนุกรรมการฯ มีความ คลาดเคลื่อน		✓	
กระบวนการงานสาธารณสุขมูลฐานและระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ				
๑	การตรวจสอบโครงการของพื้นที่	✓		
๒	การตรวจสอบการดำเนินงานโครงการของกลุ่มงาน	✓		
๓	การควบคุมวัสดุภัณฑ์ที่ใช้ในหน่วยงาน	✓		
กระบวนการ/งาน การพิจารณาอนุญาต ด้านอาหาร ยา เครื่องสำอาง สถานพยาบาล และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ				
๑	รับคำขอจากผู้ประกอบการ	✓		
๒	ตรวจสอบเอกสาร	✓		
๓	เสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต	✓		
กระบวนการ/งาน จัดหาและการบริหารพัสดุ				
๑.	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางของครุภัณฑ์ ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ผู้เสนอราคา	✓		
๒.	นำวัสดุสำนักงานไปใช้ส่วนตัว วัสดุหมดอายุการใช้งาน พัสดุสูญหาย	✓		

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินระดับความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง ดังนี้

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
แผนบริหารความเสี่ยงการให้บริการทันตกรรม		
๑	การรับชำระเงินสด ณ จุดรับบริการ ทันตกรรม -เจ้าหน้าที่รับชำระค่าบริการทันตกรรมเป็นเงินสด แต่ไม่ลงในใบเสร็จ แล้วนำไปใช้ส่วนตัว	กลุ่มงานทันตสาธารณสุขมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนี้ ๑. ให้คนไข้ชำระโดยสแกนผ่านเครื่อง EDC ๒. ตรวจสอบจำนวนเงินที่ได้รับรายวัน เทียบกับสำเนาใบเสร็จรับเงิน และข้อมูลค่าบริการตามหัตถการในโปรแกรมHos xp ของแพทย์ ให้ตรงกัน ทุกครั้ง ก่อนนำส่งให้การเงิน
๒	การรับบริการทันตกรรมในคลินิก -ญาติของเจ้าหน้าที่มารับบริการ แต่ไม่ชำระเงิน	๓. นำรายงานนำส่งรายวันฉบับจริงพร้อมสำเนา ส่งให้กลุ่มงานการเงิน โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการนำส่งเอกสาร ลงลายมือชื่อกำกับทุกครั้ง
แผนบริหารความเสี่ยงการขออนุญาตวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุม (กัญชา)		
๑	ขั้นตอนการตรวจสอบเอกสาร และรับคำขอ	๑. มีการจัดทำ SOP ที่ละเอียดและชัดเจน ๒. มีผังแสดงขั้นตอน ระยะเวลา หลักฐาน การยื่นขออนุญาตฯ ไว้อย่างชัดเจน ณ จุดรับบริการ
๒	ขั้นตอนการเสนอผู้อนุญาตพิจารณาอนุญาต	๑. มีการจัดทำ SOP ที่ละเอียดและชัดเจน ๒. มีผังแสดงขั้นตอน ระยะเวลา หลักฐาน การยื่นขออนุญาตฯ ไว้อย่างชัดเจน ณ จุดรับบริการ
แผนบริหารความเสี่ยงการยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ แห่ง พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพฯ		
๑	ขั้นตอนการรับคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือตามมาตรา ๔๑ ยังไม่เป็นไปตามที่กำหนด	มีการจัดทำกระบวนการงาน (flow chart) ระบุขั้นตอน การดำเนินงานและเอกสารที่จำเป็น ต่อการดำเนินการรับคำร้อง (SOP)
๒	การพิจารณาคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นไม่เป็นไปตามข้อบังคับ	ให้ความเห็นในการปฏิบัติตามข้อบังคับ
๓	การเบิกค่าใช้จ่ายจัดประชุม อนุกรรมการที่มีความคลาดเคลื่อน	มีการจัดทำเช็ค리스트การตรวจสอบเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดประชุม
แผนบริหารความเสี่ยงการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานและระบบบริการปฐมภูมิ		
๑	การตรวจสอบโครงการของพื้นที่	๑. มีการสอบทานการรายงานผลงานของ จนท.ในระดับอำเภอและตำบล ทุกครั้งก่อนยืนยันผลงานในระดับจังหวัด ๒. มีการสุ่มถามการปฏิบัติงานจริงของ จนท.ในระดับตำบลและหมู่บ้าน

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
๒	การตรวจสอบการดำเนินงานโครงการของกลุ่มงาน	๑. มีการสอบทานการรายงานผลงานของ จนท.เจ้าของงาน ใน ทุกครั้งก่อนยื่นยันผลงานในระดับจังหวัด ๒.มีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพของพื้นที่และการวางแผนงานโครงการแก้ไขปัญหฯ ของกลุ่มงาน ๓.ประเมินผลทุกแผนงานโครงการร่วมกัน ในกลุ่มงาน
๓	การควบคุมวัสดุภัณฑ์ที่ใช้ในหน่วยงาน	๑.ควบคุมการเบิกวัสดุ ๒.ตรวจทานการเบิกจ่ายโดยหัวหน้างานและรองหัวหน้า ๓.มีบัญชีควบคุมเบิกจ่าย
กระบวนการ/งาน การพิจารณาอนุญาต ด้านอาหาร ยา เครื่องสำอาง สถานพยาบาล และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ		
๑	รับคำขอจากผู้ประกอบการ	๑. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ๒. แสดงแผนผังขั้นตอน ระยะเวลา หลักฐานที่ผู้ประกอบการต้องเตรียมไว้ชัดเจน ณ จุดรับบริการ ๓. ไม่รับคำขอหากเอกสารไม่ครบถ้วน ๔. ไม่เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ ๕. ดำเนินการตามลำดับคิวก่อนหลัง
๒	ตรวจสอบเอกสาร	๑. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ๒. ไม่เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ ๓. ตรวจสอบโดยใช้มาตรฐานเดียวกันทุกผู้ประกอบการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๔. ดำเนินการตามลำดับคิวก่อนหลัง ๕. ไม่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้อง
๓	เสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต	๑. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ๒. ไม่เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ ๓. ดำเนินการตามลำดับคิวก่อนหลัง ๔. ไม่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้อง
กระบวนการ/งาน จัดหาพัสดุและการบริหารพัสดุ		
๑	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางของครุภัณฑ์ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ผู้เสนอราคา	กลุ่มงานพัสดุมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงดังนี้ 1.จัดทำแบบเช็คлистรายการที่ต้องดำเนินการ กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์และ ราคากลาง 2.จัดทำแนวทางและแจ้งเวียนหน่วยงานให้ถือ ปฏิบัติ 3.ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด คุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์และราคากลาง ทุกรายการซื้อ
๒	-นำวัสดุสำนักงานไปใช้ส่วนตัว -วัสดุหมดอายุการใช้งาน -พัสดุสูญหาย	กลุ่มงานพัสดุมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงดังนี้ -จัดทำบัญชีวัสดุและสต็อกการ์ดคลังใหญ่และ คลังย่อย

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

สร้างตะแกรงดักความเสี่ยงในการติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยง การทุจริตในกิจกรรม ตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ เพื่อเป็นการยืนยัน ผลการป้องกันหรือแก้ไข ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง ดังนี้

ตารางที่ ๖ ตารางการจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
กระบวนการให้บริการทันตกรรม					
๑	๑.ให้คนไข้ชำระโดยสแกนจ่ายผ่านเครื่อง EDC ๒.ตรวจสอบจำนวนเงินและสรุปจำนวนเงินรายรับ เทียบกับสำเนาใบเสร็จรับเงิน และข้อมูลค่าบริการตามหัตถการในโปรแกรม Hos xp ของแพทย์ ให้ตรงกัน ก่อนนำส่งให้การเงินทุกครั้ง ๓.นำรายงานนำส่งรายวันฉบับจริง พร้อมสำเนา ส่งให้กลุ่มงานการเงิน โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการนำส่งเอกสาร ลงลายมือชื่อกำกับทุกครั้ง	ยังไม่เกิด เฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง	✓		
กระบวนการขออนุญาตวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุม (กัญชา)					
๑	๑. มีการจัดทำ SOP ที่ละเอียดและชัดเจน ๒. มีผังแสดงขั้นตอน ระยะเวลา หลักฐาน การยื่นขออนุญาตฯ ไว้อย่างชัดเจน ณ จุดรับบริการ	๑. มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการเพื่ออำนวยความสะดวกเรื่องเอกสารในการรับคำขอ	✓		
		๒. มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการเพื่อการลัดคิว หรือการเสนอ ผู้อนุญาตให้เร็วขึ้น	✓		
กระบวนการยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ แห่ง พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพฯ					
๑	มีการจัดทำกระบวนการงาน (flow chart) ระบุขั้นตอนการดำเนินงานและเอกสารที่จำเป็น ต่อการดำเนินการรับคำร้อง (SOP)	ขาดเอกสารการเบิกจ่ายของผู้ให้บริการ สปสช		✓	
๒	ให้ความเห็นในการปฏิบัติตามข้อบังคับ	การให้ความเห็นลงมติฯ ไม่ตรงกับข้อบังคับ สปสช.		✓	
๓	มีการจัดทำเช็ค리스트การตรวจสอบเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดประชุม	การเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่าย ไม่ตรงยอดค่าใช้จ่ายจัดประชุม		✓	

ที่	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
กระบวนการงานสาธารณสุขมูลฐานและระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ					
๑	มีการสอบทานการรายงานผลงานของ จนท.ในระดับอำเภอและตำบล ทุก ครั้งก่อนยื่นยันผลงานในระดับจังหวัด	-เขียนโครงการแต่ไม่จัดกิจกรรม -เขียนจำนวนเงินมากกว่าการเบิกจ่ายจริง	✓		
๒	มีการสุ่มถามการปฏิบัติงานจริงของ จนท.ในระดับตำบลและหมู่บ้าน	-เขียนโครงการแต่ไม่จัดกิจกรรม -เขียนจำนวนเงินมากกว่าการเบิกจ่ายจริง	✓		
๓	มีการสอบทานการรายงานผลงานของ จนท.เจ้าของงาน ใน ทุกครั้งก่อน ยื่นยันผลงานในระดับจังหวัด	-เขียนโครงการแต่ไม่จัดกิจกรรม -เขียนจำนวนเงินมากกว่าการเบิกจ่ายจริง	✓		
๔	มีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพของพื้นที่และการวางแผนงานโครงการแก้ไขปัญหาฯ ของกลุ่มงาน	-เขียนโครงการขึ้นมาเองโดยไม่วิเคราะห์และเขียนค่าใช้จ่ายขึ้นเอง	✓		
๕	ประเมินผล ทุกแผนงานโครงการร่วมกัน ในกลุ่มงาน	-ไม่มีการจัดกิจกรรม -ไม่มีการประเมินผลงาน	✓		
๖	ควบคุมการเบิกวัสดุ	-ไม่มีการควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุ -นำวัสดุสำนักงานไปใช้ส่วนตัว	✓		
๗	ตรวจทานการเบิกจ่ายโดยหัวหน้างานและรองหัวหน้า	-ไม่มีการควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุ -นำวัสดุสำนักงานไปใช้ส่วนตัว	✓		
๘	มีบัญชีควบคุมเบิกจ่าย	-ไม่มีการควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุ -นำวัสดุสำนักงานไปใช้ส่วนตัว	✓		
กระบวนการ/งาน การพิจารณาอนุญาต ด้านอาหาร ยา เครื่องสำอาง สถานพยาบาล และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ					
๑	๑. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ๒. แสดงแผนผังขั้นตอน ระยะเวลา หลักฐานที่ผู้ประกอบการต้องเตรียมไว้ชัดเจน ณ จุดรับบริการ ๓. ไม่รับคำขอหากเอกสารไม่ครบถ้วน ๔. ไม่เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ ๕. ตรวจสอบโดยใช้มาตรฐานเดียวกันทุกผู้ประกอบการ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๖. ดำเนินการตามลำดับคิวก่อนหลัง ๗. ไม่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้อง	๑. เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติงาน ๒. ผู้ประกอบการไม่เข้าใจขั้นตอน ระยะเวลาและเตรียมเอกสารไม่ครบถ้วน ๓. ไม่ได้ดำเนินการตามลำดับคิวก่อนหลัง ๔. มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ ๕. ไม่ได้ใช้มาตรฐานเดียวกันในการตรวจสอบ ๖. มีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้อง	✓ 		

ที่	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
กระบวนการ/งาน จัดหาพัสดุและการบริหารคลังพัสดุ					
	๑.กำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางของครุภัณฑ์ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ผู้เสนอราคา		✓		
	-นำวัสดุสำนักงานไปใช้ส่วนตัว -วัสดุหมดอายุการใช้งาน -พัสดุสูญหาย		✓		

ขั้นตอนที่ ๗ การจัดทำระบบความเสี่ยง

นำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๖ ตามสถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ ๗ สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมีการกิจกรรมหรือ มาตรการอะไรเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงออกเป็น ดังนี้

ตารางที่ ๗ ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะเขียว	สถานะสีเหลือง	สถานะสีแดง	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต (เพิ่มเติม)
กระบวนการให้บริการทันตกรรม				
ยังไม่เกิด เฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง	✓			-ขอเจ้าหน้าที่การเงินที่มีความรู้เป็นรับผิดชอบ ณ จุดชำระค่าบริการ แทนเจ้าหน้าที่กลุ่มงานทันตฯ -ยกเลิกการใช้เล่มใบเสร็จแบบเขียน และใช้วิธีการออกใบเสร็จแบบอิเล็กทรอนิกส์
กระบวนการขออนุญาตวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุม (กัญชา)				
มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการเพื่ออำนวยความสะดวกเรื่องเอกสารในการรับคำขอ	✓			๑.มีแผนเฝ้าระวังความเสี่ยงให้รัดกุมขึ้น ๒.กำชับเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตาม SOP อย่างเคร่งครัด
๒. มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการเพื่อการลัดคิว หรือการเสนอผู้อนุญาตให้เร็วขึ้น	✓			๓. แจ้งช่องทางการร้องเรียนให้กับผู้ประกอบการกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรม
กระบวนการยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ แห่ง พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพฯ				
การเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายไม่ตรงยอด ค่าใช้จ่ายจัดประชุม		✓		๑.สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักกับผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์ ระเบียบ แนวทาง การเบิกจ่ายเงิน พร้อมกำชับโทษของการทุจริต ๒.กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้ผู้ปฏิบัติงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
กระบวนการสาธารณสุขมูลฐานและระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ				
๑.การเขียนโครงการโดยไม่จัดกิจกรรม	✓			
๒.การเบิกเงินเกินกิจกรรมในโครงการ	✓			
๓.การนำวัสดุอุปกรณ์สำนักงานไปใช้ส่วนตัว	✓			

ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะ เขียว	สถานะ สีเหลือง	สถานะ สีแดง	มาตรการป้องกันความเสี่ยง การทุจริต (เพิ่มเติม)
กระบวนการ/งาน การพิจารณาอนุญาต ด้านอาหาร ยา เครื่องสำอาง สถานพยาบาล และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ				
๑. เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติงาน	✓			๑.มีแผนเฝ้าระวังความเสี่ยงให้รัดกุมขึ้น ๒.กำชับเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตาม SOP อย่างเคร่งครัด ๓. แจ้งช่องทางการร้องเรียนให้กับผู้ประกอบการกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรม
๒. ผู้ประกอบการไม่เข้าใจขั้นตอนระยะเวลาและเตรียมเอกสารไม่ครบถ้วน	✓			
๓. ไม่ได้ดำเนินการตามลำดับคิวก่อนหลัง	✓			
๔. มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ	✓			
๕. ไม่ได้ใช้มาตรฐานเดียวกันในการตรวจสอบ	✓			
๖. มีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้อง	✓			
กระบวนการ/งาน จัดหาพัสดุและการบริหารคลังพัสดุ				
๑. กำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางของครุภัณฑ์ไม่ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ต่อผู้เสนอราคา	✓			๑. ตรวจสอบความถูกต้องของคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์และราคากลางก่อนขอใช้ราคากลาง
๒. นำพัสดุสำนักงานไปใช้ส่วนตัว	✓			๒.จัดทำบัญชีวัสดุสต็อกการ์ดทุกกลุ่มงาน

ขั้นตอนที่ ๘ การรายงานการบริหารความเสี่ยง

เป็นการจัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวมว่ามีผลจากการบริหารความเสี่ยง การทุจริตตามขั้นตอนที่ ๗ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด (สี) สถานะความเสี่ยง สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง สีแดง หมายถึง ความเสี่ยง ระดับสูงมากเพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ดังนี้

ตารางที่ ๘ ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	กลุ่มงาน	สรุปผลสถานะความเสี่ยงการทุจริต (เขียว เหลือง แดง)		
		เขียว	สีเหลือง	สีแดง
๑	ทันตสาธารณสุข	✓		
๒	แพทย์แผนไทยฯ	✓		
๓	ประกันสุขภาพ		✓	
๔	สาธารณสุขมูลฐานฯ	✓		
๕	คุ้มครองผู้บริโภคฯ	✓		
๖	การจัดหาและการบริหารคลังพัสดุ	✓		

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ให้แต่ละกลุ่มงาน จัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยงต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดลำปาง ตามสถานะความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

สถานะเขียว ให้รายงานการบริหารความเสี่ยง ทุกรอบ ๖ เดือน ตามตารางที่ ๙

สถานะเหลือง ให้รายงานการบริหารความเสี่ยง ทุกรอบ ๓ เดือน ตามตารางที่ ๙ พร้อมเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

สถานะแดง ให้รายงานการบริหารความเสี่ยงและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในทันที ตามตารางที่ ๑๐

๓.๒ แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

ผลจากการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ๙ ขั้นตอน ในหัวข้อที่ผ่านมา สามารถจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในภาพรวมของหน่วยงาน ดังนี้

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
๑.	ขั้นตอนการรับคำขอและตรวจสอบเอกสารการยื่นขออนุมัติ อนุญาต ตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพด้านสาธารณสุขและผลิตภัณฑ์สมุนไพรควบคุม และการให้บริการผู้ป่วยทางทันตกรรมและแพทย์แผนไทย -เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเรียกเก็บสินบนใต้โต๊ะ -ไม่รับคำขอเพราะอคติส่วนตัว -ตรวจสอบล่าช้าหรือลัดคิว เพื่อเรียกเก็บสินบน ขั้นตอนการให้บริการคัดกรอง ณ จุดให้บริการ	๑. มีการจัดทำผังขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงาน (SOP) ที่ละเอียดและชัดเจน และติดประกาศ ณ จุดบริการ ให้ผู้ยื่นคำขอรับทราบ ๒. ประกาศเอกสารหลักฐานในการยื่นขออนุญาตฯ ไว้อย่างชัดเจน ณ จุดรับบริการ และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน
๒.	การจัดหาและบริการงานพัสดุ -กรณีกำหนดคุณลักษณะและราคากลางในการจัดซื้อไม่ถูกต้องตามระเบียบฯ และเอื้อประโยชน์ต่อผู้เสนอราคา (ล๊อคสเป็ค) -นำพัสดุหรือครุภัณฑ์สำนักงานไปใช้ส่วนตัว -ครุภัณฑ์ไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องตรงตามบัญชีครุภัณฑ์	๑. จัดทำมาตรการการจัดหาพัสดุ อาทิเช่น -ควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการพัสดุ ถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการพัสดุและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด -ชักจูงสร้างความเข้าใจในการกำหนดคุณลักษณะและราคากลางแก่คณะกรรมการฯ -ควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบคลังพัสดุให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ -ควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง รับรองถึงความไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เสนองานในการจัดซื้อจัดจ้าง -ชักจูงความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการควบคุมบัญชีครุภัณฑ์ -ตรวจสอบพัสดุประจำปีและรายงานให้ถูกต้อง ๒ จัดทำมาตรการการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
๓.	ขั้นตอนการรับคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือ ตามมาตรา ๔๑ แห่ง พ.ร.บ.หลักประกัน สุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๕	จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานในการรับคำร้อง
๔.	ขั้นตอนการรับเงินและออกใบเสร็จรับเงิน จากการบริการทางการแพทย์ของ ศูนย์บริการนวดแผนไทยและคลินิก ทันตกรรม -การปลอมแปลงใบเสร็จรับเงิน -ราชการได้รับเงินไม่ครบถ้วนตามยอดเงิน เรียกเก็บ -ใบเสร็จสูญหาย	๑. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บเงินประจำวัน ณ จุดบริการให้ ชัดเจน ๒. เจ้าหน้าที่การเงินสอบทานหลักฐานการนำส่งเงิน ประจำวันให้ถูกต้องตรงกับยอดเงินที่ได้รับ ๓. สอบทานการเงินและบัญชีให้ถูกต้องตรงกันและ รายงานผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ
๕.	ขั้นตอนการใช้รถราชการออกปฏิบัติงาน นอกที่ตั้งสำนักงาน -ยกยอกน้ำมันไปใช้ส่วนตัว -ใช้รถออกนอกเส้นทาง -ใช้รถราชการไปในเรื่องส่วนตัว -	๑. จัดทำมาตรการการใช้รถราชการและแจ้งเวียนให้ เจ้าหน้าที่รับทราบและถือปฏิบัติ ๒. จัดทำมาตรการการใช้ทรัพย์สินของราชการ และแจ้ง เวียนให้เจ้าหน้าที่รับทราบและถือปฏิบัติ ๒. ควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และบุคลากร ปฏิบัติตามคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ๔. ผู้ควบคุมรถมีหน้าที่ควบคุมไม่ให้มีการใช้รถออก นอกเส้นทาง ๕. กำชับให้พนักงานขับรถบันทึกการใช้รถสม่ำเสมอ เป็นปัจจุบัน ๖. กลุ่มงานบริหารทั่วไป ทำการวิเคราะห์การเบิกจ่าย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงกับระยะทางการใช้รถของสำนักงาน ฯแต่ละคัน เสนอผู้บริหารรับทราบ
๕.	ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน หรือเดินทางไปราชการ	จัดทำมาตรการการฝึกอบรม ศึกษาดูงานหรือเดินทางไป ราชการของหน่วยงาน อาทิเช่น -กลุ่มงานพัฒนาศาสตร์สาธารณสุข ตรวจสอบ ความถูกต้องในการเขียนหรือเสนอโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุมและสัมมนาต่างๆ ให้สอดคล้องกับ การแก้ปัญหาและพัฒนางานของหน่วยงานหรือองค์กร อย่างชัดเจน -แจ้งเวียนแนวทางและอัตราค่าใช้จ่ายในการจัดทำ โครงการให้เจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติ

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
		-งานการเงินตรวจสอบการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ จะต้องเป็นไปตามผลการดำเนินงานที่เป็นจริง ทั้งด้าน กิจกรรม จำนวนผู้เข้าอบรมระยะเวลา และการจัดการต่างๆ ที่สอดคล้องและเป็นตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง -รายงานผลการดำเนินโครงการฝึกอบรม ศึกษา ดูงาน ประชุม และสัมมนาให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับ
๖.	ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ -เบิกค่าตอบแทนเท็จ -เอกสารหลักฐานการเบิกเงินไม่ถูกต้อง	จัดทำมาตรการการเบิกจ่ายค่าตอบแทน อาทิเช่น -แจ้งให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด -ให้มีการลงชื่อปฏิบัติงานนอกเวลาราชการทุกครั้งที่มีการปฏิบัติงาน -ในกรณีเดินทางไปราชการ(ประชุม) ตรงกับวันที่ต้องปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ให้ดำเนินการจัดทำบันทึกการแลกเปลี่ยนเวรนอกเวลาราชการทุกครั้งไว้เป็นลายลักษณ์อักษร -จัดทำเอกสารเบิกจ่ายค่าตอบแทน เป็นปัจจุบันประจำทุกเดือน และมีการตรวจสอบก่อนส่งขออนุมัติเบิกจ่ายทุกครั้ง

ส่วนที่ ๔

บทสรุป

จากผลการวิเคราะห์และแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากส่วนที่ ๓ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง สามารถกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริต จำแนกเป็น ๓ มาตรการใหญ่ ดังนี้

๑) มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ ประกอบด้วย กระบวนการอนุมัติ อนุญาต ตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรควบคุม (กัญชา) การยื่นคำร้องขอรับความช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๕ การให้บริการผู้ป่วยทางทันตกรรม เป็นต้น

๒) มาตรการป้องกันการรับสินบน ตามกระบวนการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ

๓) มาตรการป้องกันการทุจริตและแก้ไขการกระทำความผิดวินัย ได้แก่ มาตรการการเบิกจ่ายค่าตอบแทน มาตรการการจัดหาพัสดุ มาตรการการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และมาตรการการการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ซึ่งได้จัดทำเป็นประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง มุ่งเน้นให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

สำหรับในส่วนนี้ จะขออธิบายหลักทั่วไปของมาตรการป้องกันการทุจริตในส่วนของ มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจและมาตรการป้องกันการรับสินบน ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในลำดับต่อไป

๔.๑ มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ

ดุลพินิจ เป็นปัจจัยที่เป็นสาเหตุหนึ่งของการทุจริต ซึ่งเกิดจากความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจหรือดุลพินิจในการตัดสินใจ มาตรฐานในการตัดสินใจ ดุลพินิจนั้นความจริงไม่มีอันตรายในตัวเอง แต่อันตรายของดุลพินิจอยู่ที่ตัวผู้ใช้ดุลพินิจ จากนิยามดุลพินิจ ความหมายตามกฎหมายปกครอง หมายถึง อำนาจตัดสินใจอย่างอิสระหรือจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อำนาจดุลพินิจ เป็นอำนาจตามกฎหมายกำหนดให้ผู้ใช้อำนาจสามารถเลือก ตัดสินใจกระทำการใดหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างอิสระ บ่อยครั้งผู้ใช้อำนาจตามกฎหมายมักให้ เหตุผลในการตัดสินใจอนุมัติ อนุญาต หรือมีคำสั่งในเรื่องใดๆ ว่าเป็นอำนาจดุลพินิจของผู้มีอำนาจออกคำสั่ง ทางปกครองตามกฎหมาย หรือให้เหตุผลว่าเพื่อความเหมาะสม หรือเพื่อประโยชน์ต่อทางราชการและ ประชาชน ทำให้เกิดคำถามอยู่ในใจเสมอว่า ดุลพินิจคืออะไร แล้วอะไรคือความเหมาะสม ทำไมฝ่ายปกครอง จึงมีอำนาจดุลพินิจการใช้ดุลพินิจมีขอบเขตหรือไม่ และใครมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครอง

การใช้ดุลพินิจอาจเกิดความผิดพลาดหรือการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ (Abuse of Discretion) ได้ หลายกรณี เช่น

(๑) การใช้ดุลพินิจทั้ง ๆ ตามข้อเท็จจริงเจ้าหน้าที่ต้องตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๒) การใช้ดุลพินิจเกินกว่าระเบียบ กฎหมายกำหนด

(๓) การใช้ดุลพินิจอย่างบิดเบือน การใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจ

การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๑. ไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่

๒. ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

๓. ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ

๔. ไม่สุจริต

๕. เลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

๖. สร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระเกินสมควร

รายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

แนวทางการจัดทำมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ

ขั้นเตรียมการ : จัดทำมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ

๑. เลือกรายงานด้านที่จะทำมาตรการ

๒. เลือกกระบวนการจากงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๓. เตรียมข้อมูล ขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การประเมิน และมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจที่มีอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาจากกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาต การอนุมัติ ที่อยู่ในอำนาจของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง และเป็นนโยบายการดำเนินงานที่สำคัญ จึงเลือกกระบวนการที่จะนำมาวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต และจัดทำมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ ในกระบวนการ/งานอนุญาตตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพด้านสาธารณสุขและการอนุญาตกัญชา ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการค้นหาความเสี่ยงเพื่อทำการระบุความเสี่ยงการทุจริตว่ามี รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ในขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีการใช้ดุลพินิจ กรณีขั้นตอนที่มีการใช้ ดุลพินิจให้อธิบายรายละเอียดโอกาสเกิดความเสี่ยงการใช้ดุลพินิจไม่ชอบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์เพื่อ ตนเองหรือบุคคลอื่น ถึงรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงให้ละเอียดชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการการค้นหาความเสี่ยงการทุจริตค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว เรียกว่า Known Factor และไม่เคยเกิด หรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด เรียกว่า Unknown Factor จากนั้นทำการประเมินสถานความเสี่ยงว่าอยู่ในระดับใดออกตามรายสี เขียว เหลือง ส้ม และแดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี

ตารางที่ ๑ ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	การใช้ดุลพินิจ		โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยงการทุจริต			
		มี	ไม่มี		เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	รับคำขอ	/		ไม่รับคำขอเพราะมีอคติส่วนตัวหรือเรียกเก็บเงินใต้โต๊ะ				/
๒	ตรวจสอบคำขอและเอกสาร	/		ตรวจล่าช้าไม่เป็นไปตามขั้นตอน เพื่อเรียกเก็บเงินใต้โต๊ะ				/
๓	การให้บริการ ณ จุดคัดกรองผู้รับบริการ	/		มีการแทรกคิวหรือลัดคิวการให้บริการ			/	

ขั้นตอนที่ ๒ การจัดทำมาตรการ

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากตารางที่ ๑ โดยเฉพาะขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีสถานะความเสี่ยงสูง (สีส้ม) ถึง สูงมาก (สีแดง) นำมาจัดทำมาตรการให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์หรือ การประเมินและตรวจสอบว่ามาตรการหรือแนวทางการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของหน่วยงานที่บังคับใช้ ในปัจจุบัน มีหรือไม่ กรณีมีมาตรการหรือแนวทางให้ระบุรายละเอียด (Key Controls in place) และพิจารณาจัดทำมาตรการเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) ซึ่งควรประเมินประสิทธิภาพของมาตรการที่หน่วยงานมีอยู่ในปัจจุบันว่า ดี พอใช้ หรืออ่อน กรณีมาตรการที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ หรือ ยังไม่มีมาตรการ ต้องกำหนดมาตรการเพิ่มเติม และทำการขับเคลื่อน กำกับ ติดตาม บังคับใช้และ

ประเมินผล โดยการประเมินประสิทธิภาพของมาตรการป้องกันหรือมาตรการควบคุมความเสี่ยง แนวทางพิจารณา ดังนี้

ดี : การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจ ได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

พอใช้ : การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

อ่อน : การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ตารางที่ ๒ ตารางการจัดทำมาตรการ

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการ ทุจริต	มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ
๑.	รับคำขอและตรวจสอบ คำขอและเอกสาร	ไม่รับคำขอหรือตรวจเอกสาร ล่าช้า ไม่เป็นไปตามขั้นตอน เพราะมีอคติส่วนตัว หรือเรียก เงินใต้โต๊ะ	-จัดทำผังขั้นตอนการปฏิบัติงานและ ระยะเวลาที่ชัดเจนประกาศให้ผู้มา รับบริการทราบ
๒.	การให้บริการ ณ จุด คัดกรองผู้รับบริการ	มีการแทรกคิวให้บริการ	-ประกาศเอกสารหลักฐานและอัตรา ค่าบริการที่ชัดเจน

ขั้นตอนที่ ๓ การรายงานการติดตามประเมินผล

เป็นการจัดทำรายงานสถานะของการเฝ้าระวังการทุจริตตามมาตรการในตารางที่ ๒ ว่าอยู่ในสถานะความเสี่ยงระดับใดหลังจากมีการบังคับมาตรการดังกล่าวไปแล้ว เพื่อพิจารณาทำกิจกรรมเพิ่มเติมกรณีอยู่ในข่าย ที่ยังแก้ไขไม่ได้ หรือมาตรการใช้ไม่ได้ผล

สถานะสีเขียว : ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

สถานะสีเหลือง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทัน่วงที ตามมาตรการ/นโยบาย/ โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง

สถานะสีแดง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม เพิ่มขึ้นแผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลงระดับความรุนแรง

ตารางที่ ๓ ตารางรายงานการติดตามประเมินผล

ที่	มาตรการตรวจสอบ การใช้ดุลพินิจ	โอกาส/ความเสี่ยงการ ทุจริต รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงของการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๑.	-จัดทำผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (flow chart) และระยะเวลาที่ชัดเจนประกาศให้ผู้มารับบริการ ทราบ (SOP) -ประกาศแจ้งรายการเอกสารหลักฐานและอัตรา ค่าบริการที่ชัดเจน				

๔.๒ มาตรการป้องกันการรับสินบน

สินบน (Bribery) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เสนอว่าจะให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้ การยอมรับ การให้หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจงใจให้ กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

การจัดทำมาตรการป้องกันการรับสินบน โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเสี่ยง การทุจริต ซึ่งความเสี่ยงสูงที่จะเป็นการให้สินบน เช่น เรื่อง การรับค่าอำนวยความสะดวก ของขวัญ คำรับรอง การรับบริจาค ซึ่งกรณีเหล่านี้ยากต่อการพิจารณาว่าเป็นการให้ตามประเพณี วัฒนธรรม หรือ สินน้ำใจ หรือเป็นสินบน หน่วยงานต้องสามารถระบุได้ว่าภารกิจหรือกระบวนการใดของหน่วยงานตนเอง มีจุดอ่อนที่เป็นความเสี่ยงต่อการรับสินบนอย่างไร ตรงส่วนใด

กรณีมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นการให้สินบน เช่น

๑) ค่าอำนวยความสะดวก คือค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการให้เพียงเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการ หรือ เป็นการกระตุ้นให้ดำเนินการอย่างรวดเร็วขึ้น โดยกระบวนการนั้นไม่ต้องใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นการกระทำ อันชอบด้วยหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น

๒) คำรับรอง และของขวัญ คำรับรองและของขวัญ เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนิน กิจกรรมของผู้รับบริการรัฐ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี หรือเป็นการแสดงออกซึ่งสินน้ำใจ วัฒนธรรมทาง สังคม ซึ่งอาจรวมถึง ค่าที่พัก ค่าโดยสาร การศึกษาดูงาน ค่าอาหารและเครื่องดื่ม บัตรกำนัล ฯลฯ

๓) สินน้ำใจ คือความเอื้อเฟื้อเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการมีน้ำใจ ความมีมิตรไมตรี การดูแลกัน และกัน เป็นต้น โดยอาจหวังการเอาประโยชน์จากการใช้อำนาจรัฐของผู้รับในอนาคต

๔.๒.๑ การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ ๑ ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาสระบุความเสี่ยงประเภทรูปแบบการรับสินบน เช่น ของขวัญ/การเลี้ยงรับรอง/สินน้ำใจ/เงินทอง/ค่าอำนวยความสะดวก/รูปแบบอื่น (ระบุ)	สถานะความเสี่ยงการทุจริต			
			เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑						
๒						
๓						
๔						
๕						

๔.๒.๒ การจัดทำมาตรการป้องกัน

ตารางที่ ๒ ตารางการจัดทำมาตรการ

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/รูปแบบความเสี่ยงในการรับสินบน	มาตรการป้องกันการรับสินบน
๑.		
๒.		

๔.๒.๓ การติดตามประเมินผล

ตารางที่ ๓ ตารางรายงานการติดตามประเมินผล

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงของการทุจริต	มาตรการป้องกันการรับสินบน	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๑.					

๔.๓ บทสรุป

จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ในกระบวนการงานการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตหรือเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ประกอบมาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริตสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ตามหัวข้อที่ ๔.๑ และ ๔.๒ เพื่อให้การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง จึงกำหนดเป็นปัญหาสำคัญและมีโอกาสหรือความเสี่ยงสูงที่จะเกิดการทุจริตได้ และจัดทำมาตรการป้องกันการทุจริตให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและนโยบายสำคัญของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

(๑) การอนุญาต อนุมัติ ตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพด้านสาธารณสุข และผลิตภัณฑ์สมุนไพรควบคุม และการให้บริการทางทันตกรรมหรือศูนย์นวัตกรรมไทย

(๒) การจัดหาพัสดุ

(๓) การจัดทำโครงการฝึกอบรมศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา

(๔) การเบิกค่าตอบแทน

(๕) การใช้ราชการ

ซึ่งมาตรการในการป้องกันการทุจริตที่กำหนดไว้ มีแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

(๑) การเสริมสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปางไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ อาทิเช่น

- การส่งเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

- เผยแพร่ค่านิยมสร้างสรรค์ให้แก่เจ้าหน้าที่

- อบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม วินัยและผลประโยชน์ทับซ้อน และเผยแพร่กรณีตัวอย่างการกระทำผิดทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ

- การส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาเป็นตัวอย่างที่ดี

(๒) การป้องกันเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่อาจเป็นภัยต่อหน่วยงาน เช่น

- การแจ้งเวียนหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารงานบุคคลที่โปร่งใสและเป็นธรรม

- การเผยแพร่หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

- การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปางอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

- จัดช่องทาง การร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๓) การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง ต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดลำปาง รอบ ๖ เดือน และรอบ ๑๒ เดือน ตามแบบรายงานตารางที่ ๙ แนบท้ายคู่มือในภาคผนวก

เอกสารอ้างอิง

คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต การจัดทำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต สำหรับ
ภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน. สำนักงาน ป.ป.ช., กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต กระทรวงมหาดไทย ประจำปี ๒๕๖๔. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการ
ทุจริต กระทรวงมหาดไทย. กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง
สาธารณสุข ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖, ศูนย์ปฏิบัติการ
ต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข. ตุลาคม ๒๕๖๕.

ภาคผนวก

ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

๑. เรียกรับโดยเฉพาะการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร/คอนโด บ้านจัดสรร/โรงงาน
๒. ผลประโยชน์ทับซ้อน รับจ้างเขียนแบบแปลน และตรวจเอง (ถึงแม้ราชการจะให้มีแบบมาตรฐาน อำนาจความสะดวกให้กับประชาชนก็ตาม แต่การขออนุญาตต้องมี ผังประกอบ จึงต้องว่าจ้างผู้ตรวจ หรือผู้อนุมัติอนุญาต จะได้ผ่านง่าย)
๓. เจ้าหน้าที่ของรัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
๔. เจ้าหน้าที่ของรัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการใช้อาคารที่ไม่ตรงกับใบรับรองใบอนุญาตหรือที่ยื่นแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น
๕. การประเมินภาษีที่ต่ำกว่าความเป็นจริง
๖. เรียกรับสินบนโดยใช้ตัวกลาง เก็บค่าใช้จ่ายรายเดือน (ค่าคุ้มครอง) จากผู้ประกอบการ
๗. พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างเหมาของหน่วยงานเป็นตัวแทนการยื่นคำขอจดทะเบียน ในการขออนุมัติอนุญาต โดยเรียกรับผลประโยชน์หรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อสิทธิพิเศษ
๘. การดำเนินการยื่นคำขออนุญาต ไม่มีกรอบระยะเวลาที่กำหนดที่ชัดเจนอาจก่อให้เกิดการเรียกรับสินบนเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
๙. การเปิดตรวจสินค้าของเจ้าหน้าที่แต่ละคน ใช้ดุลพินิจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
๑๐. การใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
๑๑. การตรวจเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอ แต่มีการรับเรื่องไว้
๑๒. การเก็บเรื่องไว้ไม่แจ้งผู้ประกอบการ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์
๑๓. การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ
๑๔. เจ้าหน้าที่ที่มีการยกเลิกใบเสร็จรับเงินในระบบทำให้การรายงานการรับเงินประจำวันน้อยกว่าที่รับไว้จริง/รับเงินและออกใบเสร็จการรับเงินแล้วแต่ไม่นำเงินสด เช็ค นำฝากธนาคารในวันนั้น แต่นำฝากในภายหลังและอาจนำเงินไปใช้ส่วนตัวก่อน
๑๕. ในขั้นตอนการพิจารณาตรวจสอบตามปกติจะมีการใช้เวลาในการพิจารณาตรวจสอบ ๑ วัน แต่ในบางกรณีอาจมีความจำเป็นจะต้องทำการพิจารณาเกิน ๑ วันทำการ เช่น กรณีมีความจำเป็นต้องมีการนัดหมายกับผู้ขอรับใบอนุญาตเพื่อลงพื้นที่ทำการตรวจสอบสถานประกอบการก่อนพิจารณาออกใบอนุญาต มีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อาจเรียกรับในขั้นตอนของการพิจารณา
๑๖. การดำเนินการออกคำร้องมีการลัดคิวให้กับลูกค้ากลุ่มธุรกิจ
๑๗. รับสินบนจากลูกค้าเพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน
๑๘. การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์
๑๙. การสุ่มตรวจสอบสถานที่ตั้งสถานบริการ/สถานประกอบการที่ขออนุญาต อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์

๒๐. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต อาจมีคณะกรรมการบางท่านเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาต บางรายที่คุณสมบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์

๒๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่าย เช่น ปลอมลายมือชื่อ แก้ไขแบบสำรวจแก้ไขใบสำคัญรับเงิน มีการใช้หลักฐานเท็จ ใช้บัตรประชาชนของบุคคลที่เสียชีวิต หรือบัตรประชาชนหมดอายุ เป็นต้น

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๑. การเข้าตรวจ หรือเยี่ยม สถานที่ของผู้ประกอบการ เช่น โรงงาน ร้านค้า ฯลฯ โดยมีเจตนา นำไปสู่การจ่ายเงินพิเศษรายเดือน

๒. การเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหา (ฐานความผิด) จากหนักเป็นเบา หรือจากเบาเป็นหนัก

๓. การบิดผันข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนคดีอาญา

๔. การทำบัตรสนเท่ห์ว่ามีเรื่องร้องเรียนผู้ประกอบการเพื่อทำการตรวจ คั่น กรณีผู้ประกอบการร้านค้านั้น ๆ ที่ไม่จ่ายเงินพิเศษรายเดือน

๕. การใช้ตัวกลางในการรับเงินพิเศษ หรือ เก็บเงินรายเดือน กับผู้ประกอบการต่าง ๆ

๖. การใช้ดุลพินิจในการอนุมัติ หรือ ยกเว้นระเบียบฯ ที่เอื้อประโยชน์มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๗. การออกระเบียบ กฎหมาย ข้อสั่งการต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๘. การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา วิจัยต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์

๙. การแต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์

๑๐. ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การซื้อ ขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การดำเนินการวินัย เป็นต้น

๑๑. การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน/การเรียกเงินค่าแรกเข้า (แป๊ะเจี๊ยะ) เพื่อแลกกับการเข้าเรียนในโรงเรียนใช้อำนาจในการแจกจ่าย

๑๒. จัดสรรงบประมาณ ลงพื้นที่ หรือจัดทำโครงการ ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือมีการแลกผลประโยชน์ในภายหลัง

๑๓. การประเมินราคาไม่ตรงกับสภาพทรัพย์สินที่นำมาจำหน่าย

๑๔. การเปลี่ยนทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาจำหน่าย

๑๕. การยกยอกทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจคั่น จับกุม ไม่ระบุในบัญชีของกลาง

๑๖. การลดปริมาณของกลางเพื่อลดโทษ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์

๑๗. การกรรโชก (รีดไถ) เรียกเอาทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิด

๑๘. การเข้าตรวจคั่น ปกปิด ซ่อนเร้นไม่มีหมายค้น

๑๙. การทำร้ายร่างกายเพื่อให้รับสารภาพ

๒๐. รู้เห็นกับผู้ที่มาทำการประมุขของหลุดจำหน่าย มีการให้ข้อมูลการจำหน่ายของหลุดจำหน่ายล่วงหน้ากับพรรคพวกของตนเอง

๒๑. การแอบอ้างชื่อบุคคลอื่น หรือชื่อลูกค้า ยกยอกทรัพย์สินจำหน่ายออกไป

๒๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐ รู้เห็นในการปลอมแปลงและใช้เอกสารปลอม เช่น การปลอมระวางแผนที่ มีการปกปิดและให้ถ้อยคำรับรองอันเป็นเท็จเกี่ยวกับสภาพที่ดิน

๒๓. ผู้บังคับใช้กฎหมาย นำตัวบทกฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๑. ผู้ใช้น้ำมันรถยนต์ราชการนำน้ำมันไปใช้ส่วนตัว เช่น การดูน้ำมันไปใช้ส่วนตัวระหว่างทาง หรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย ส่วนน้ำมันที่เหลือนำไปใส่ถังหรือทอนเป็นเงินสด โดยเจ้าหน้าที่ร่วมมือกับผู้ประกอบการ

๒. เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก

๓. ยักยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย

๔. การสืบราคาที่กำหนดว่าต้อง ๓ ราย ขึ้นไป อาจไม่มีการสืบราคาจากผู้ประกอบการจริง

๕. ในการกำหนด TOR การจัดซื้อจัดจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การออกแบบโครงสร้าง มีการกำหนดขอบเขตงานหรือเงื่อนไขที่เกินความจำเป็น (Over Designs) เพื่อให้มีการประมาณการราคา ในส่วนนี้โดยมีผลประโยชน์ทับซ้อน

๖. คณะกรรมการกำกับการจ้างที่ปรึกษา / คณะกรรมการตรวจรับงาน มีการตรวจรับในแต่ละงวดงานหลายครั้ง เกินความจริง เพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม หรือมีการถ่วงเวลาในการเรียกเก็บ ทั้งที่ไม่มีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ

๗. คณะกรรมการ หรือ อนุกรรมการต่าง ๆ ของหน่วยงานมีการประชุมที่เกินความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม

๘. การจัดโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่แอบแฝง หรือที่เกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่า โปร่งใส

๙. มีการใช้ดุลพินิจในเบิกจ่ายค่าวิทยากรบุคคลภายนอก ที่สูงโดยมีผลประโยชน์แอบแฝง

๑๐. การกำหนดราคากลางไม่ใช่ค่า K มาปรับ

๑๑. ผู้รับจ้างขออนุมัติใช้วัสดุ แต่ไม่ได้นำวัสดุที่ขออนุมัติมาใช้

๑๒. ผู้รับจ้างปล่อยปละละเลยให้ผู้รับจ้างเหมาช่วง

๑๓. มีการล่อลวงสเปควัสดุที่ทำให้ไม่เกิดการแข่งขัน

๑๔. การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง คณะกรรมการ ไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับเหมาโดยใช้ข้อมูลตามที่ผู้รับเหมาแจ้ง แล้วจึงไปทำการตรวจรับงานก่อสร้าง

๑๕. มีการให้สินบน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา

๑๖. มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะเป็นคู่สัญญาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนดคุณลักษณะ (TOR) ซึ่งไม่มีการกำหนดขึ้นอย่างแท้จริงแต่เป็นการนำร่าง TOR ดังกล่าวมาให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนด การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด TOR เป็นเพียงการดำเนินการตามรูปแบบของทางราชการ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับเอกชน

๑๗. การใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้างโดยวิธีพิเศษ

แบบ Checklists ความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑.	ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต				
	เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาต ตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพด้านสาธารณสุข และผลิตภัณฑ์สมุนไพรควบคุม				
	การเปิดตรวจร้านขายยา สถานพยาบาล สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ สถานประกอบการน้ำดื่ม สถานประกอบการผลิตเครื่องสำอาง สถานที่ปลูกกล้วยา ของเจ้าหน้าที่แต่ละคนใช้ดุลพินิจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน				
	ตรวจเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอ แต่มีการรับเรื่องไว้				
	การเก็บเรื่องไว้ไม่แจ้งผู้ขอ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์				
	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ				
	ในขั้นตอนการพิจารณาตรวจสอบตามปกติจะมีการใช้เวลาในการพิจารณา ตรวจสอบ ๑ วัน แต่ในบางกรณีอาจมีความจำเป็นจะต้องทำการพิจารณาเกิน กว่านั้น เช่น กรณีมีความจำเป็นต้องมีการนัดหมายกับผู้ขอรับใบอนุญาตเพื่อ ลงพื้นที่ทำการตรวจสอบสถานประกอบการก่อนพิจารณาออกใบอนุญาต มี ความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อาจ เรียกรับในขั้นตอนของการพิจารณา				
	การดำเนินการออกคำร้องมีการลัดคิวให้กับผู้ขอบางราย				
	รับสินบนจากผู้ขอเพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน				
	พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างเหมาของหน่วยงานเป็นตัวแทนการยื่นคำขอในการขอ อนุมัติ อนุญาต โดยเรียกรับผลประโยชน์หรือเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมเพื่อสิทธิพิเศษ				
	การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการอาจมีการเอื้อประโยชน์ ให้กับ ผู้ขออนุญาตบางรายในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการ ไม่เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ โดยการ จัดทำรายงานไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริง				
	การสุ่มตรวจสอบสถานที่ตั้งสถานประกอบการที่ขออนุญาต อาจมีการเอื้อประโยชน์ ให้กับ ผู้ขออนุญาตบางรายที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์				
	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต อาจมีคณะกรรมการบางท่านเอื้อประโยชน์หรือมี ผลประโยชน์ทับซ้อนให้กับผู้ขออนุญาตบางราย ที่คุณสมบัติไม่ถูกต้องครบถ้วน ตาม หลักเกณฑ์				
	เรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ กรณีเอกสารไม่ครบหรือต้องการความรวดเร็ว				
	เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอเป็นผู้ยื่นคำขอแทนหรือเป็นผู้จัดเตรียมเอกสารสำหรับยื่น คำขอให้ ผู้ประกอบการ				
๒.	ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่				
	การเข้าตรวจ หรือเยี่ยมสถานที่ของผู้ประกอบการ เช่น โรงงาน ร้านค้า ฯลฯ โดย มีเจตนานำไปสู่การจ่ายเงินพิเศษรายเดือน				
	การเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหา (ฐานความผิด) จากหนักเป็นเบา หรือจากเบาเป็นหนัก				
	การบิดผันข้อเท็จจริงในสำนวนการสืบสวน สอบสวน การร้องทุกข์คดีอาญา				
	เจ้าหน้าที่ร่วมกันเรียกเก็บเงินรายเดือนจากผู้ประกอบการ				
	การใช้ตัวกลางในการรับเงินพิเศษ หรือเก็บเงินรายเดือนกับผู้ประกอบการต่างๆ				
	การใช้ดุลพินิจในการอนุมัติ หรือยกเว้นระเบียบฯ ที่เอื้อประโยชน์มีผลประโยชน์ทับซ้อน				
	การแต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการต่างๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบ อุปถัมภ์				
	การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา วิจัยต่างๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบ อุปถัมภ์				
	ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การซื้อขายตำแหน่ง การประเมิน ความดี ความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การดำเนินการวินัย เป็นต้น				

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน/การเรียกเงินค่าแรกเข้า (แป๊ะเจี๊ยะ) เพื่อแลกกับการเข้าทำงาน				
	ใช้อำนาจในการแจกจ่าย จัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ หรือจัดทำโครงการที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน หรือมีการแลกรับผลประโยชน์ในภายหลัง				
	ผู้บังคับใช้กฎหมาย นำตัวบทกฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ				
	เจ้าหน้าที่ของรัฐ รู้เห็นในการปลอมแปลงและใช้เอกสารปลอม เช่น หนังสือรับรองเงินเดือน เพื่อใช้กู้เงินสหกรณ์ออมทรัพย์หรือสถาบันการเงิน				
	ปลอมแปลงเอกสารทางราชการ การเบิกเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร และนำเงินเข้าบัญชีตนเอง				
	เจ้าหน้าที่รับชำระค่ารักษาพยาบาล/ค่าบริการนวด ไม่นำเงินส่ง เบียดบังไปใช้ส่วนตัว				
	เจ้าหน้าที่การเงิน แอบใช้ User Id และ Password ในระบบ KTB Corporates เบิกเงินเข้าบัญชีตัวเอง				
	แก้ไขเปลี่ยนแปลงต้นขั้วเช็คและนำเช็คไปถอนเงินจากธนาคารในนามของตนเอง				
	เจ้าหน้าที่การเงินเพิ่มเติมตัวเลขและตัวอักษรในเช็คสูงกว่าจำนวนเงินที่ขออนุมัติ จ่าย				
	แก้ไขเปลี่ยนแปลงต้นขั้วเช็คและนำเช็คไปถอนเงินจากธนาคารในนามของตนเอง				
	ส่งจ่ายเงินตามเช็คสูงกว่าจำนวนที่ได้รับอนุมัติตามฎีกา				
	รับเงินสดจากลูกหนี้เงินยืมงบประมาณแล้วไม่นำส่ง ไม่นำฝากและไม่มีเงินสดให้ตรวจนับ				
	เจ้าหน้าที่มีการยกเลิกใบเสร็จรับเงินในระบบทำให้การรายงานการรับเงิน ประจำวันน้อยกว่าที่รับไว้จริง/รับเงินและออกใบเสร็จการรับเงินแล้วแต่ไม่นำเงิน สด เช็คนำฝากธนาคารในวันนั้น แต่นำฝากในภายหลัง และอาจนำเงินไปใช้ ส่วนตัวก่อน				
	ใช้อำนาจในตำแหน่งนำราชการไปใช้ส่วนตัวในลักษณะรถประจำตำแหน่ง				
	เจ้าหน้าที่มีการยกยอกยกยาไปใช้ส่วนตัว				
๓.	ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการภาครัฐ				
	ผู้ใช้น้ำมันรถยนต์ราชการนำน้ำมันไปใช้ส่วนตัว เช่น การดูน้ำมันไปใช้ส่วนตัว ระหว่างทางหรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย ส่วนน้ำมันที่เหลือนำไปใช้หรือทอนเป็นเงินสด โดยเจ้าหน้าที่ร่วมมือกับผู้ประกอบการ				
	เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าตอบแทน เป็นต้น				
	ยกยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย				
	การสืบราคาที่กำหนดว่าต้อง ๓ รายขึ้นไป อาจไม่มีการสืบราคาจากผู้ประกอบการจริง				
	ในการกำหนด TOR การจัดซื้อจัดจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การออกแบบโครงสร้าง มีการกำหนดขอบเขตงาน หรือเงื่อนไข ที่เกินความจำเป็น (Over Design) เพื่อให้มีการประมาณการราคาในส่วนนี้โดยมีผลประโยชน์ทับซ้อน				
	คณะกรรมการกำกับกิจการจ้างที่ปรึกษา/คณะกรรมการตรวจรับงาน มีการตรวจรับ ในแต่ละงวดงานหลายครั้งเกินความจริง เพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม หรือมีการถ่วงเวลาในการเรียกรับ ทั้งที่ไม่มีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ				
	คณะกรรมการ หรืออนุกรรมการต่างๆ ของหน่วยงานมีการประชุมที่เกินความ จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม				
	การจัดโครงการต่างๆ ของหน่วยงานที่แอบแฝง หรือที่เกินความจำเป็น ทำให้การ ใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่า โปร่งใส				
	มีการใช้ดุลพินิจในเบิกจ่ายค่าวิทยากรบุคคลภายนอก ที่สูงโดยมีผลประโยชน์ แอบแฝง หรือจำนวนวิทยากรเกินความจำเป็น				

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
	การกำหนดราคากลางไม่ใช่ค่า k มาปรับ				
	ผู้รับจ้างขออนุมัติใช้วัสดุ แต่ไม่ได้นำวัสดุที่ขออนุมัติมาใช้				
	ผู้รับจ้างปล่อยปละละเลยให้ผู้รับจ้างเหมาช่วง				
	มีการลื้อคสเปควัสดุที่ทำให้ไม่เกิดการแข่งขัน				
	การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง				
	คณะกรรมการไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับจ้าง โดยใช้ข้อมูลตามผู้รับจ้างแจ้ง แล้วจึงไปท การตรวจรับงานก่อสร้าง				
	มีการให้สินบน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อ ประโยชน์ให้กับคู่สัญญา				
	มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะมาเป็นคู่สัญญาตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อกำหนดคุณลักษณะ (TOR) ซึ่งไม่มีการกำหนดขึ้นอย่างแท้จริงแต่เป็นการน ร้าง TOR ดังกล่าวมาให้คณะกรรมการเป็นผู้ก าหนด การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด TOR เป็นเพียงการดำเนินการตามรูปแบบของทางราชการ เพื่อเอื้อประโยชน์ ให้กับเอกชน				
	ประมาณการค่าจ้างที่ปรึกษาเกินความเป็นจริงเพื่อให้ได้วงเงินงบประมาณจ้างสูง เช่น จำนวนที่ปรึกษามากเกินความเป็นจริง/วุฒิการศึกษาสูงเกินความเป็นจริง/ ระยะเวลาดำเนินการ เป็นต้น				
	การใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้างโดยวิธีคัดเลือก				
	จัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่จำเป็นและซื้อจ้างในราคาสูง				
	เบิกค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม แต่ไม่มีการดำเนินการจริง				
	เบิกค่าเช่ารถ ค่าเลี้ยงรับรอง ค่าของขวัญ แต่ไม่มีการจ่ายจริง				
	ช่างผู้ควบคุมงานจัดทำรายงานเท็จต่อคณะกรรมการตรวจการจ้าง				
	เจ้าหน้าที่นำสำเนาบัตร ทะเบียนบ้านที่ใช้ประกอบเอกสารการเบิกจ่ายใน โครงการอื่น มาประกอบการเบิกจ่ายเงิน				
	การกำหนด TOR/คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะของสินค้าหรือ บริการที่มีลักษณะของสินค้าหรือบริการบริษัทใดบริษัทหนึ่ง				
	เรียกรับ การรับรองคุณภาพวัสดุที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน				
	อาศัยช่องว่างของราคากลางที่ยังไม่มีการกำหนดชัดเจนหรือยังไม่เป็นปัจจุบัน ปรับแต่งราคากลางให้สูงกว่าความเป็นจริง				
	จัดทำโครงการ/จัดซื้อ จัดจ้างที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ไม่จำเป็น เอื้อประโยชน์ ให้กับพวกพ้อง				
	การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะพัสดุหรือที่เรียกว่า “ลื้อกสเปค” เพื่อเอื้อต่อผู้ขาย บางราย เช่น ระบุยี่ห้อ การระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคา ที่เอื้อต่อผู้เสนอราคาเช่น - ต้องมีเครื่องจักรเป็นของตนเอง - ต้องมีแหล่งวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง เช่นหิน ลูกกรังในเขตจังหวัดที่จะเข้าเสนอ ราคา - ต้องมีหนังสือรับรองจากธนาคารว่าจะสนับสนุนเงินในการก่อสร้างไม่ต่ำกว่า ร้อยละ... ของวงเงิน - ต้องเคยมีประสบการณ์งานที่เหมือนกันในวงเงินไม่ต่ำกว่า... บาท				

ความหมายสถานะความเสี่ยงการทุจริต

สถานะสีเขียว ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สถานะสีส้ม ความเสี่ยงระดับสูง

สถานะสีแดง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

แบบเตรียมข้อมูลที่ต้องทำการรวบรวมก่อนลงมือทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘
ชื่อกระบวนการ/งาน.....

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบัน

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

แบบรายงานสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ณ วันที่..... หน่วยงานที่ประเมิน.....	
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง	
โอกาส / ความเสี่ยง	
สถานะของการดำเนินการ จัดการความเสี่ยง	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ เฝ้าระวังและติดตามต่อเนื่อง เริ่มดำเนินการไปบ้าง แต่ยังไม่ครบถ้วน ต้องการปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสม เหตุผลอื่น (โปรดระบุ)
ผลการดำเนินงาน	

แบบเสนอขอปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ระหว่างปี (ทดแทนแผนเดิม)
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

หน่วยงานที่เสนอขอ วันที่เสนอขอ		
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงเดิม		
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงใหม่		
ผู้รับผิดชอบหลัก		
ผู้รับผิดชอบรองที่เกี่ยวข้อง		
เหตุผลในการเปลี่ยนแปลง	๑. ๒. ๓.	
ประเด็นความเสี่ยงหลัก	เดิม	ใหม่

สำนักงานสาธารณสุขลำปางใสสะอาด ร่วมต้านทุจริต
(MOPH Zero Tolerance)

